

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Ujazd

z dnia

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022 -2030

Ujazd

Aktualizacja grudzień 2024 r.

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Podsumowanie diagnozy	3
2.1. Sfera społeczna	3
2.2. Sfera gospodarcza.....	8
2.3. Sfera przestrzenna	10
2.4. Synteza diagnozy.....	12
3. Wyzwania rozwoju Gminy Ujazd	14
4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Ujazd	18
5. Priorytety oraz kierunki działań rozwoju Gminy Ujazd	23
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Ujazd	34
6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Ujazd wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych...34	
6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Ujazd	38
6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....41	
6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.....43	
7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Ujazd	48
8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa.....52	
9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy.....54	
10. System zarządzania strategią	55
10.1. Zasady wdrażania i monitoringu	55
10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania	56
10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych	58
10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	59
11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa	69
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	71
13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów	74

1. Wstęp

Gmina Ujazd opracowała i przyjęła kolejny strategiczny plan rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 zawiera pomysł na dalszy zrównoważony rozwój gminy. W latach poprzedzających realizację założeń tego dokumentu Gmina dokonała znacznego rozwoju w wymiarze społecznym i gospodarczym. Gmina umiejętnie wykorzystwała swoje atuty lokalizacyjne do rozwinięcia aktywności gospodarczej. Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju wspierała realizację celów rozwojowych. Dzięki temu gminę charakteryzował znaczny wzrost dochodów podatkowych. Spadały również wskaźniki bezrobocia, rosły dochody mieszkańców. Zmniejszyła się zauważalnie skala problemów społecznych, w tym tych związanych z ubóstwem.

Gmina Ujazd stoi przed kolejnymi wyzwaniami. Nadal chce zachować szybkie tempo zmian w wymiarze gospodarczym. Jak pokazała historia stać ją na to. Prognozy rozwoju gospodarczego dla kraju i województwa łódzkiego są korzystne. Jednocześnie na czoło wyzwań rozwojowych wysuwają się te związane z wymiarem demograficznym i środowiskowym. Starzenie się społeczeństwa w kraju, a tym samym na terenie gminy jest bardzo dynamiczne. Zwiększa się również konkurencja o zasoby kapitału społecznego. Gmina i jej mieszkańcy stoją przed wyzwaniem a nawet rewolucją w wymiarze środowiskowym. Kryzys klimatyczny determinować będzie sposób myślenia i działania rozwoju globalnego a także lokalnego.

Mieszkańcy gminy oczekują dalszych inwestycji w jakość życia. Dotyczy to wymiarów czasu wolnego, w tym kultury, sportu, rekreacji. Ważnym zagadnieniem pozostanie jakość edukacji oraz dostęp do opieki zdrowotnej.

W perspektywie najbliższych lat dojdzie do zmiany sposobu realizacji polityki rozwoju regionalnego. Dążyć się będzie do integracji działań na poziomach funkcjonalnych.

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 zbudowana została z myślą o podnoszeniu jakości życia oraz zwiększaniu zdolności gminy do realizacji polityki rozwoju lokalnego. Strategia zawiera zestaw kierunków działań, które zintegrowane są w priorytety i cele strategiczne. Dokument wytycza ścieżkę rozwoju na najbliższą dekadę i stanowi punkt odniesienia dla innych planów rozwojowych gminy. Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 powstała przy udziale lokalnych liderów, przedstawicieli instytucji publicznych oraz społecznych. Poddana została opiniowaniu przez mieszkańców w trakcie konsultacji społecznych. Bazuje na zdiagnozowanych, m. in. w badaniach społecznych, potrzebach mieszkańców. Sukces rozwoju lokalnego zależy od zaangażowania i współpracy na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.

2. Podsumowanie diagnozy

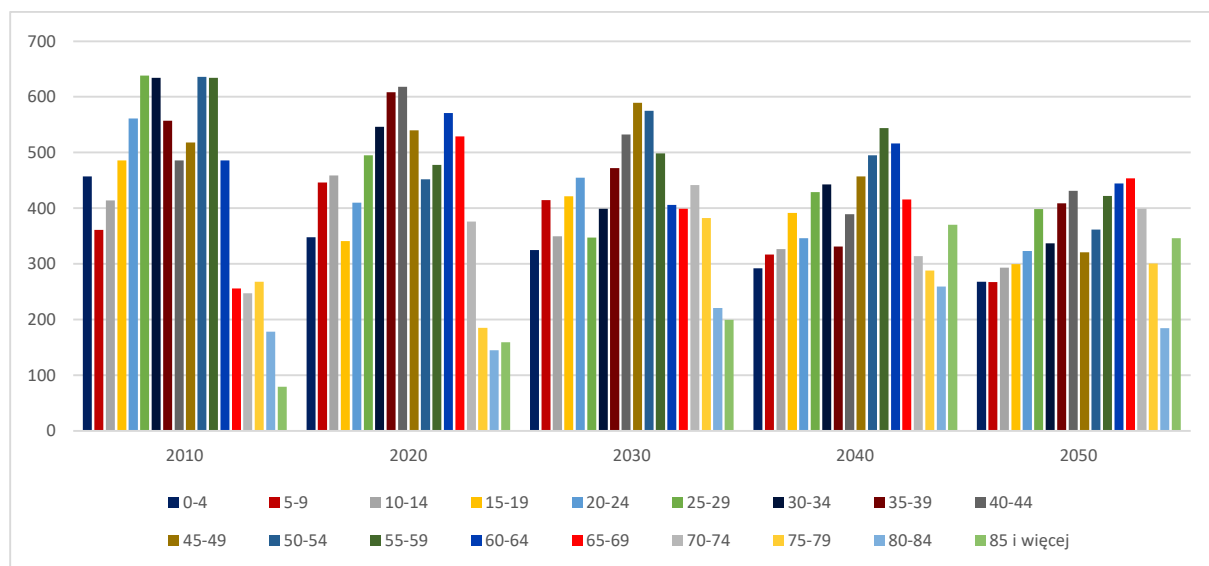
2.1. Sfera społeczna

Gmina Ujazd położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego w powiecie tomaszowskim, graniczy z pięcioma gminami powiatu tomaszowskiego: Będków, Rokiciny, Lubochnia, Budziszewice, Tomaszów Mazowiecki oraz gminą Wolbórz z powiatu piotrkowskiego i gminą Koluszki z powiatu łódzkiego wschodniego. Gmina leży w odległości 12 km od Tomaszowa Mazowieckiego, natomiast odległość od pozostałych ważnych ośrodków woj. łódzkiego wynosi: do Łodzi - 40 km, do Piotrkowa Trybunalskiego - 35 km. Do Warszawy natomiast jest 115 km, a do Radomia 90 km. Administracyjnie obszar gminy podzielony jest na 22 sołectwa (Bielina, Bronisławów, Buków, Ciosny, Dębniak, Helenów, Józefin, Lipianki, Łominy, Maksymów, Niewiadów, Ojrzanów, Olszowa, Osiedle Niewiadów, Przesiadłów, Sangrozd, Skrzynki, Stasiolas, Ujazd, Wólka Krzykowska, Wykno, Zaosie) i 40 miejscowości. Siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Ujazd.

Wg danych GUS gminę Ujazd na koniec 2023r. gminę zamieszkiwało 7 349 osób, w porównaniu do 7948 osób w 2012 r. Największymi miejscowościami gminy są: Osiedle Niewiadów i Ujazd liczące po około 1,5 tys. mieszkańców. W analizowanym okresie od 2012 r. do 2023 r. liczba ludności gminy zmniejszyła się o 599 osób.

Prognozuje się, że w perspektywie 2030 roku liczba ludności gminy Ujazd nieznacznie spadnie. Jednocześnie w dalszej perspektywie czasu tj. do 2050 dynamika spadku liczby mieszkańców zwiększy się. Prognozuje się, że w 2050 roku gminę zamieszkiwać będzie 6,2 tys. osób. Zmiany demograficzne widoczne będą w strukturze wiekowej ludności. Przybędzie ludności w wieku poprodukcyjnym. Wzrośnie przede wszystkim liczba ludności w wieku 70 plus z poziomu o około 50%. Widoczny będzie spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o około 500 osób. Niepokojącym będzie w szczególności spadek liczby młodych mieszkańców w wieku 20-39 lat. Tym samym zmniejszać będzie się liczba dzieci i młodzieży. Prognozuje się, że liczba dzieci w wieku edukacji podstawowej zmniejszy się o około 150 osób.

Wykres 1. Prognoza zmian liczby ludności oraz struktury wiekowej gminy Ujazd w perspektywie 2050 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Ujazd widoczny był wzrost zasobów mieszkaniowych. W 2023 roku na terenie gminy znajdowało się 1967 budynków mieszkalnych, a zasoby mieszkaniowe w gminie tworzyło 2 834 mieszkań. Analiza danych dotyczących zasobów mieszkaniowych w latach 2012-2023 wskazuje na rozwój gminy w tym obszarze. W analizowanym okresie liczba budynków mieszkalnych w gminie zwiększyła się o około 6%. Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła w latach 2012-2023 o ponad 8%.

W dłuższej perspektywie czasu sytuację społeczną w gminie charakteryzował spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba gospodarstw domowych i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie w 2023 roku była wyraźnie niższa od tej z 2012 roku. W 2012 wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności wynosił 1243, w 2023 roku w 574. Niemniej należy zauważyć, iż pomiędzy 2022 rokiem a 2023 rokiem odnotowano wzrost liczby osób korzystającym z pomocy społecznej, co może świadczyć o odwróceniu się trendu spadkowego.

W 2023 roku w rejestrze osób bezrobotnych w gminie Ujazd wg danych GUS pozostawało 202 mieszkańców. W porównaniu do 2012 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 323 osoby, tj., o prawie 60%. W całym analizowanym okresie widoczny był stały trend spadkowy.

Zmiany demograficzne wpływają na zmianę charakteru problemów społecznych oraz ich skalę. Z danych MOPS wynika, że najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej

osób i rodzin w 2023 r., a jednocześnie głównymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. W stosunku do roku 2012 liczba rodzin, które ubiegały się o pomoc społeczną uległa ponad 2-krotnemu zmniejszeniu.

Analiza porównawcza gminy Ujazd z gminami miejsko-wiejskimi¹ wskazuje na wyższy poziom przestępstw we wszystkich analizowanych kategoriach popełnianych na tle średniej dla grupy porównawczej. W 2022 roku na 10 tys. mieszkańców gminy Ujazd stwierdzono 3,6 przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 3,1 przestępstwa. Niekorzystnie dla gminy kształtowały się wskaźniki odnoszące się do przestępstw przeciwko mieniu. W 2022 roku na 10 tys. mieszkańców w gminie odnotowano 85 takich przestępstw, przy średniej dla grupy porównawczej wynoszącej 74. Niekorzystne były również wskaźniki dotyczące przestępstw drogowych.

Na tle kraju i województwa gminę Ujazd charakteryzowała niższa wartość wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2023 roku w gminie Ujazd wskaźnik ten wynosił 20. Osiągnięta wartość pozostawała na wyraźnie niższym poziomie na tle analizowanych jednostek, tj. niżej od średniej krajowej (46 podmiotów NGO na 10 tys. mieszkańców), wojewódzkiej (42 podmioty na 10 tys. mieszkańców) i powiatu (35 podmiotów na 10 tys. mieszkańców).

Na terenie gminy widoczna jest wysoka i rosnąca aktywność w zakresie kultury, zarówno w odniesieniu do aktywności instytucji kultury jak też mieszkańców. Zadania w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego w gminie realizowane są przez Miejski Centrum Kultury w Ujeździe, Miejską Bibliotekę Publiczną w Ujeździe oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i środowiskami twórczymi. Na terenie gminy Ujazd w 2023 r. funkcjonowało 13 świetlic wiejskich w Kolonii Dębniak, Dębniaku, Zaosiu, Olszowie, Niewiadowie, Ciosnach, Wyknie, Skrzynkach, Przesiadłowie, Bronisławowie, Bukowie, Stasiolesie oraz w Ojrzanowie. W gminie organizowanych jest wiele imprez cyklicznych, takich jak Dożynki Gminne, Majówki Gminne, Ogólnopolski Turniej Tańca w Formie Towarzyskiej, Koncerty Mikołajkowe, Festiwal Twórczości Dzieci i Młodzieży, Dzień Dziecka czy koncerty z okazji Dnia Kobiet.

Wg danych GUS w gminie Ujazd w 2023 roku działało 8 grup artystycznych (o 3 więcej niż w 2012 r.), 13 klubów i kół oraz sekcji (o 11 więcej niż w 2012 roku). Liczba imprez masowych organizowanych w gminie wzrosła w latach 2012-2023 o 12.

¹Do analizy porównawczej wybrano gminy miejsko-wiejskie z kraju.

W gminie widoczny był rozwój w zakresie sportu i rekreacji oraz wysoka aktywność w tym zakresie wśród mieszkańców. Do obiektów zaspokajających potrzeby w zakresie sportu gminy Ujazd zaliczyć należy nowo wybudowaną gminną halę sportową wraz z centrum dydaktycznym i boiskiem zewnętrznym („Orlikiem”) przy Zespole Szkół w Ujeździe oraz stadion zlokalizowany na Osiedlu Niewiadów. Bazę sportową cieszącą się dużą popularnością wśród mieszkańców tworzy Akademia Sportu w Osiedlu Niewiadów wraz z kompleksem basenowym (basen sportowy i rekreacyjny, brodzik dla dzieci, plaża oraz wodny plac zabaw).

W gminie działają Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” oraz Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Stal Niewiadów. Wg danych GUS w 2022 r. w gminie były 2 kluby sportowe i 4 sekcje. Kadrę klubów sportowych w 2022 roku tworzyło 10 trenerów. Analiza porównawcza wskazuje, że gmina Ujazd jest przestrzenią o większej aktywności sportowej mieszkańców w porównaniu do średniej dla grupy porównawczej, którą stanowiły gminy miejsko-wiejskie kraju. W 2022 roku na 1000 mieszkańców gminy było 39,8 członków klubów sportowych, a w grupie porównawczej średnia wynosiła 28,6 osoby. Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca w gminie Ujazd były 3-krotnie wyższe niż w grupie porównawczej. W 2022 roku w przeliczeniu na mieszkańca wydatki w tej kategorii wynosiły w gminie 222 zł, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 121 zł.

Gminę Ujazd charakteryzuje występowanie cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Historyczny Ujazd jest niezwykle cennym w skali województwa łódzkiego obszarem łączącym wybitne walory krajobrazowo-przyrodnicze z nawarstwieniami kulturowymi od najdawniejszych czasów, udokumentowanymi znaleziskami archeologicznymi, poprzez zabytki architektury średniowiecznej, układ urbanistyczny miasta z dwoma rynkami, po XIX-wieczną zabudowę. Gmina Ujazd posiada Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2023-2027. Podstawą jego opracowania była Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ). Obecna Ewidencja (GEZ) liczy 54 zabytki nieruchome, z czego 9 wpisano do Rejestru Zabytków Nieruchomych, a 19 ujęto w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Łódzkiego znajdują się w Bukowie, Ujeździe i Wólce Krzykowskiej. Większość z nich datowana jest na XIX w. Obiektami o najstarszym datowaniu są: kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Wojciecha w Ujeździe z 1676-1680 r., a tak że XVI-wieczny pałac w Ujeździe, który obecny kształt przybrał w latach 1882-1886.

Gminę Ujazd cechuje względnie dobra dostępność do opieki zdrowotnej, co jest związane m.in. z bliskością Tomaszowa Mazowieckiego, jak też rozwiniętymi usługami opieki zdrowotnej na terenie gminy. Świadczenia w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej dla mieszkańców

gminy udziela Miejskie Centrum Zdrowia, który prowadzi swoją działalność w 2 ośrodkach: w Ujeździe oraz w Osiedlu Niewiadów. Na terenie gminy działa także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Gmina inwestowała w poprawę dostępności i poziomu edukacji podstawowej i opieki przedszkolnej. O edukację dzieci i młodzieży dbają dwa przedszkola i dwie szkoły podstawowe usytuowane w Ujeździe i Osiedlu Niewiadów. W 2019 zostało oddane do użytku nowe przedszkole samorządowe, które dzięki pozyskanym funduszom z UE jest najnowocześniejszym tego typu ośrodkiem w województwie łódzkim. Gmina otrzymała wyróżnienie Samorządowy Lider Edukacji 2019. Wyróżnienie przyznawane jest dla gmin, powiatów i samorządnych województw, które w sposób szczególny troszczą się o podnoszenie jakości nauczania i mogą być pod tym względem wzorami do naśladowania dla innych JST.

2.2. Sfera gospodarcza

Uwarunkowania lokalizacyjne sprzyjają rozwojowi funkcji gospodarczej oraz kształtują atrakcyjność inwestycyjną na terenie gminy Ujazd. Największym atutem gminy Ujazd jest położenie w centralnej części kraju oraz doskonały system dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Nieodległe położenie dużych ośrodków miejskich sprawia, że gmina Ujazd leży w sferze oddziaływania zarówno aglomeracji łódzkiej, jak i miasta Tomaszów Mazowiecki, co stanowi jeden z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny. Stale rozwijająca się infrastruktura drogowa a także społeczna powodują, że Gmina Ujazd jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania i inwestowania.

Wg danych GUS w 2023 roku na terenie gminy Ujazd działalność prowadziło 712 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2012-2020 wzrosła o 25% w porównaniu do 2012 roku.

Gmina Ujazd charakteryzowała się na tle grupy porównawczej wyższymi od średniej wpływami z podatków z tytułu PIT, co świadczy o wyższym potencjale aktywności zawodowej mieszkańców gminy i dostępności do rynku pracy. W analizowanym okresie od 2014 do 2022 roku w gminie Ujazd wzrosły znacząco wpływy z podatki CIT, tj. z poziomu 25 tys. zł na 1000 mieszkańców do 70 tys. zł, co świadczy o dużej dynamice zmian gospodarczych na terenie gminy. Zdecydowanie wyższe od średniej w grupie porównawczej były w gminie Ujazd wpływy z tytułu podatku od nieruchomości.

Gmina Ujazd wyróżniała się pozytywnie na tle grupy porównawczej poziomem wydatków inwestycyjnych. W przeliczeniu na mieszkańca kwoty wydatków inwestycyjnych w gminie Ujazd i były zdecydowanie wyższe do średniej w grupie porównawczej. W gminie Ujazd notowano zdecydowanie wyższe wartości wskaźnika nowo oddanej powierzchni komercyjnej do liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Rozwój funkcji gospodarczej na terenie gminy sprawia, że na jej terenie dobrze rozwinięty jest rynek pracy. Wskaźnik pracujących na 1000 ludności pozwala porównać sytuację w gminie oraz innych jednostkach administracyjnych. Porównanie to jest dla gminy Ujazd korzystne. W 2021 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało 371 osób pracujących, co było wartością wyższą na tle analizowanych jednostek, wyższą od średniej krajowej (259 osób), wojewódzkiej (258) oraz od średniej powiatowej (222). Dla gminy Ujazd wskaźnik ten wzrósł o 80% w okresie od 2012 do 2022, co potwierdza dużą dynamikę przemian społeczno-gospodarczych na terenie gminy. Dla porównania w skali kraju odnotowano wzrost tego wskaźnika o około 16%, w skali województwa o 17%, a w skali powiatu wzrost o 24%.

Wzrost aktywności gospodarczej oraz poprawa dostępu do rynku pracy wpływały na wzrost dochodów gminy. Wg danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina Ujazd w 2023 roku osiągnęła dochód własny na poziomie 4,7 tys. zł. Sytuacja gminy na tle kraju i województwa przedstawiała się korzystnie. W grupie porównawczej złożonej z gmin miejsko-wiejskich dochody własne na 1 mieszkańca wynosiły 3,2 tys. zł.

Ujazd jest jednocześnie gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują 61,3% powierzchni gminy Ujazd, w tym na grunty orne przypada 49,7%. Zaledwie 12,8 % z nich należy do klasy R III a i R III b, natomiast zdecydowaną przewagę mają grunty klasy RV, RVI, które zajmują aż 58,3%. Użytki rolne należące do III klasy zlokalizowane są przede wszystkim w okolicach miejscowości Buków, Ciosny, Niewiadów, Przesiadłów, Skrzynki, Ujazd.

2.3. Sfera przestrzenna

Gmina Ujazd charakteryzuje się korzystnym układem powiązań zewnętrznych, przez jej teren przebiegają bowiem dwie drogi wojewódzkie oraz pięć dróg powiatowych. Strategiczną rolę w powiązaniach dalekosiężnych odgrywa droga krajowa nr 8 relacji Warszawa - Piotrków Trybunalski – Wrocław, która łączy się z tutejszym układem poprzez drogę wojewódzką nr 713. Miejscowość gminna oddalona jest od Tomaszowa Mazowieckiego o 12 km, od Piotrkowa Trybunalskiego o 35 km, a od Łodzi o około 40 km. Uzupełnieniem układu komunikacji kołowej jest linia kolejowa relacji Łódź - Koluszki -Tomaszów Mazowiecki - Opoczno - Radom – Lublin, z trzema przystankami zlokalizowanymi na terenie gminy. Przez gminę przebiegają szlaki komunikacyjne Tomaszów – Łódź i Tomaszów – Brzeziny. Gmina jest usytuowana przy trasie szybkiego ruchu Warszawa – Katowice. Siedziba gminy – Ujazd jest oddalona od tej trasy o 8 km.

Na sieć powiązań wewnętrznych składają się drogi gminne, które łączą poszczególne miejscowości, stanowiąc jednocześnie połączenie z drogami powiatowymi, umożliwiając dojazd do sąsiednich gmin i większych miast w regionie. Uzupełnieniem układu komunikacji kołowej jest linia kolejowa relacji Łódź – Koluszki – Tomaszów Mazowiecki – Opoczno – Radom – Lublin, z dwiema stacjami i jednym przystankiem zlokalizowanym na terenie gminy. Obecna sieć dróg umożliwia sprawną komunikację na terenie gminy, z zastrzeżeniem poprawy stanu nawierzchni części dróg. Problemy z parkowaniem pojazdów pogłębiają się na terenie miejscowości Osiedle Niewiadów, zabudowanej budynkami mieszkalnymi wielolokalowymi (budownictwo wysokie).

Transport publiczny realizowany na terenie Gminy Ujazd jest realizowany przez: Miejski zakład Komunikacyjny w Tomaszowie Mazowieckim, prywatnych przewoźników regionalnej komunikacji autobusowej – połączenia z Tomaszowem Mazowieckim, Łodzią, innymi ośrodkami miejskimi w regionie i kraju.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bliskość dużych ośrodków miejskich kształtują potencjał osadniczy gminy. Grunty leśne zajmują w gminie Ujazd obszar 3325,8 ha stanowiąc 34,4% jej powierzchni. Największy ich kompleks znajduje się w północnej oraz południowej części. Pozostałe lasy są niewielkie i wykazują duże rozproszenie. Gmina położona jest w obszarze szczególnie atrakcyjnym pod względem ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych. Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie na północ od miejscowości Ujazd w dolinie rzeki Piasecznicy), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu.

Gmina posiada dobrze rozwinięte systemy komunalne związane z ochroną środowiska, zarówno system gospodarki odpadami, jak też rozwijającą się sieć wodno-kanalizacyjną. Zaopatrzenie

mieszkańców gminy w wodę odbywa się ze studni głębinowych oraz płytkich studni kopanych. Na terenie gminy znajduje się 6 ujęć zaopatrujących w wodę podmioty produkcyjne i usługowe oraz 3 ujęcia komunalne i jedno komercyjne wykorzystywane dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Sieć wodociągowa zasilająca obszar gminy jest dobrze rozwinięta. Połączenia pomiędzy wodociągami Ujazd i Tobiasze oraz Osiedle Niewiadów i Ujazd pozwalają na odpowiednie zasilanie miejscowości w zależności od zmiennego sezonowego zapotrzebowania na wodę zapewniające ciągłość dostaw wody. Dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy Ujazd można uznać za powszechny. Wg GUS w 2023 roku odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się w gminie na poziomie 98,9% w porównaniu do 81,8% w 2012 roku. Na podstawie odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie Ujazd można stwierdzić, że dostęp do kanalizacji jest zdecydowanie mniej powszechny niż do wodociągów. Obecnie trwa rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Bielina, Buków, Dębniak, Maksymów, Łominy, Olszowa, Sangroź, Stasiolas, Wólka Krzykowska, Wygoda, Zaosie oraz w Ujeździe w obrębie ul. Antolin, Brzozowa, Leśna, Przedszkolna, Tomaszowska, Mącznik. Planowane jest unowocześnienie oczyszczalni ścieków dla spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej w zakresie usuwania ze ścieków czynników biogennych (azot i fosfor).

Gminę charakteryzuje dobra dostępność do sieci gazowej. Wg danych GUS w 2023 roku dostęp do gazu sieciowego miało prawie 80% mieszkańców gminy Ujazd. Był to wyraźnie wyższy odsetek, jaki uzyskano w odniesieniu do kraju i województwa.

Deficytem wymiaru przestrzennego jest wciąż umiarkowany dostęp do sieci szerokopasmowego internetu. Wg danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej (OKE) dostęp do szerokopasmowego Internetu w gminie nie był powszechny. Do końca 2021 roku 61% lokalizacji będzie miało dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu.

W wymiarze strategicznych wyzwań związanych ze środowiskiem gminę Ujazd czeka realizacja działań strategicznych zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie do roku 2050, co związane jest ze zobowiązaniami globalnymi i europejskimi. Szans na realizację pakietów działań klimatycznych w ujęciu lokalnym należy postrzegać m. in. Europejskim Zielonym Ładzie. Szans na modernizację i rozwój gminy w wielu wymiarach należy dostrzegać również w środkach zewnętrznych, w tym unijnych. Ważna przy tym będzie współpraca ponadlokalna, ukierunkowana na rozwiązywanie wspólnych problemów i wykorzystanie atutów synergii. Jest to spójne z wyzwaniami polityki rozwoju regionalnego, które zdefiniowane zostały w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 i przeniesione na poziom Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

2.4. Synteza diagnozy

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów gminy i szans rozwojowych ujęto w postaci analizy SWOT. W analizie SWOT zawarto ponadto ustalenia poczynione po spotkaniu warsztatowym, które poświęcono ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Ujazd

Mocne strony	Słabe strony
1. Poprawiający się jakościowo i zwiększający ilościowo potencjał zasobów mieszkaniowych. 2. Poprawiająca się sytuacja materialna mieszkańców gminy. 3. Duża aktywność kulturalna instytucji i mieszkańców gminy. 4. Rozwijająca się oferta w zakresie sportu i rekreacji oraz wysoka aktywność w tym zakresie wśród mieszkańców. 5. Zasoby dziedzictwa kulturowego. 6. Dobra dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej. 7. Dobra dostępność i poziom edukacji podstawowej oraz dobra dostępność do opieki przedszkolnej. 8. Uwarunkowania lokalizacyjne sprzyjające rozwojowi funkcji	1. Zjawisko starzenia się społeczeństwa gminy oraz prognozowana depopulacja. 2. Zmiana charakteru problemów społecznych oraz ich znaczna skala. 3. Deficyty w zakresie dostępu do żłobków. 4. Problemy w zakresie bezpieczeństwa publicznego, w szczególności związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym. 5. Stosunkowo niska aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców na tle podobnych gmin. 6. Słaby potencjał dla rozwoju intensywnego rolnictwa. 7. Deficyty w zakresie dostępności do usług czasu wolnego i oferty turystycznej, w tym brak miejsc noclegowych.

gospodarczej oraz kształtująca atrakcyjność inwestycyjną. 9. Dobrze rozwinięty rynek pracy, związany z rozwiniętą funkcją gospodarczą bezpośrednio na terenie gminy. 10. Wysoki poziom dochodów własnych gminy. 11. Walory przyrodniczo-krajobrazowe, kształtujące potencjał osadniczy gminy. 12. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna gminy oraz powiązania komunikacyjne. 13. Zorganizowany system gospodarki odpadami. 14. Rozwijająca się sieć wodno-kanalizacyjna. 15. Dobry stopień rozwoju sieci gazowej.	8. Brak terenów inwestycyjnych będących własnością gminy, ograniczający dynamikę rozwoju gospodarczego na terenie gminy. 9. Umiarkowany dostęp do szeroko pasmowego Internetu.
Szanse	Zagrożenia
1. Rosnący poziom wynagrodzeń, wynikający ze wzrostu gospodarczego kraju, wpływający na wzrost dochodów podatkowych gminy. 2. Realizacja działań strategicznych zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie do roku 2050. 3. Plan odbudowy dla Europy/ Krajowy Plan Odbudowy/ środki UE dla nowej perspektywy. 4. Atuty lokalizacyjne gminy, wpływające na atrakcyjność osiedleńczą oraz dostęp do usług publicznych i rynku pracy zlokalizowanych w okolicznych miastach, przy rosnącym poziomie rozpoznawalności oferty gminy. 5. Współpraca ponadlokalna, ukierunkowana na kompleksowe rozwiązywanie problemów i wykorzystanie atutów rozwojowych w układach funkcjonalnych, w tym rozwój Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej	1. Ograniczona dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej. 2. Zjawisko migracji, w tym ucieczki młodych do miejsc oferujących atrakcyjniejszą ofertę rozwoju, zamieszkania, pracy. 3. Sytuacja związana z pandemią COVID-19. 4. Kryzys migracyjny, w szczególności kryzys uchodźczy wywołany konfliktami zbrojnymi. 5. Niepewność w zakresie prowadzenie polityki fiskalnej samorządów, wynikająca ze zmieniających się regulacji prawnych. 6. Zmiany klimatyczne oraz zagrożenia związane ze środowiskiem.

na trasie Łódź-Tomaszów Mazowiecki.	
--	--

Źródło: opracowanie własne

3. Wyzwania rozwoju Gminy Ujazd

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego było sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy Ujazd w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne to główne atuty rozwoju gminy:

- Uwarunkowania lokalizacyjne związane z położeniem w sąsiedztwie Tomaszowa Mazowieckiego, w niedużej odległości od Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju decydują o atrakcyjności gospodarczej terenu gminy. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie oraz pięć dróg powiatowych. Strategiczną rolę w powiązaniach dalekosiężnych odgrywa droga krajowa nr 8 relacji Warszawa - Piotrków Trybunalski – Wrocław, która łączy się z tutejszym układem poprzez drogę wojewódzką nr 713. Uzupełnieniem układu komunikacji kołowej jest linia kolejowa relacji Łódź - Koluszki -Tomaszów Mazowiecki - Opoczno - Radom – Lublin, z trzema przystankami zlokalizowanymi na terenie gminy.
- Położenie kształtuje atrakcyjność inwestycyjną gminy, co widoczne jest we wskaźnikach dochodów własnych. Gminę charakteryzowała duża dynamika rozwoju aktywności gospodarczej na swoim obszarze, co równocześnie kształtowało potencjał rynku pracy. Wykorzystanie atutów lokalizacyjnych i przestrzennych gminy do dalszego wzrostu aktywności gospodarczej na swoim terenie uzależnione jest m. in. od dostępności terenów inwestycyjnych.
- Bliskość dużych miast, dobrze rozwinięty rynek pracy, jak też rozwijające się usługi sprawiają, że rośnie atrakcyjność do osiedlania się na terenie gminy.
- Uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe oraz przestrzenne kształtują możliwości spędzania wolnego czasu.

Szczególny potencjał gminy tworzy dobrze rozwinięta aktywność gospodarcza, która kształtuje potencjał do realizacji polityki rozwoju lokalnego:

- Gmina Ujazd dobrze wykorzystała swoje atuty lokalizacyjne, przestrzenne i aktywność do przyciągania nowych inwestycji. Dzięki rozwiniętej funkcji gospodarczej gmina kształtuje atrakcyjność rynku pracy, także w odniesieniu do swoich mieszkańców. Rozwój

aktywności gospodarczej na terenie gminy przyczynił się do znaczącego wzrostu dochodów własnych gminy, opierających się zarówno na podatku od nieruchomości, jak też podatku od osób fizycznych. Gmina posiada wyraźnie wyższe dochody własne na mieszkańca na tle kraju i regionu.

- Należy prognozować dalszą możliwość rozwoju aktywności gospodarczej na terenie gminy. Jest to związane z perspektywą dalszego wzrostu gospodarczego na terenie kraju. Deficytem może być brak terenów inwestycyjnych. Ponadto należy mieć na uwadze konieczność zrównoważonego rozwoju przestrzeni gminy, tj. godzenia rozwoju aktywności gospodarczej z rozwojem i kształtowaniem funkcji mieszkalnej i ekologicznej.

W gminie Ujazd widoczna była znacząca poprawa jakości usług publicznych:

- Gminę charakteryzowała umiarkowana aktywność inwestycyjna w zakresie mieszkalnictwa, widoczna w liczbie nowych obiektów mieszkalnych. Bliskość większych ośrodków miejskich, dobre połączenia komunikacyjne oraz dobrze rozwinięte usługi publiczne mogą w najbliższej przyszłości kształtować konkurencyjność osadniczą gminy.
- W gminie zachodzą pozytywne zmiany w zakresie aktywności społecznej różnych form. Widoczny jest wzrost aktywności kulturalnej, sportowej oraz obywatelskiej. Widoczny jest wzrost liczby osób korzystających z oferty kulturalnej gminy. Rosta liczba organizacji społecznych. Związane to było również z rozwojem bazy instytucjonalnej oraz odpowiedniej infrastruktury społecznej, w tym kultury, sportu oraz oświaty.
- Gmina zapewnia względnie dobrą dostępność do opieki zdrowotnej, nie tylko ze względu na bliskość większych ośrodków miejskich, ale również poprzez rozwiązania na poziomie gminy.
- Mieszkańcy gminy oczekują dalszych inwestycji w ofertę czasu wolnego.

Największe deficyty rozwojowe gminy Ujazd dotyczą wymiaru społecznego:

- Część mieszkańców objętych jest pomocą społeczną, co świadczy o skali problemów społecznych. Warto zwrócić uwagę na zjawisko starzejącego się społeczeństwa, które wpłynie będzie na sposób organizacji systemu pomocy i opieki społecznej. Do częstszych przyczyn przyznawania pomocy społecznej należą kwestie związane ze zjawiskami starzejącego się społeczeństwa.
- W zakresie edukacji gmina posiada deficyty w zakresie dostępności do opieki żłobkowej.
- Szczególnym wyzwaniem dla zrównoważonego rozwoju gminy, także w wymiarze współpracy ponadlokalnej, jest tworzenie warunków do zatrzymania młodych mieszkańców na terenie gminy. Problem odpływu młodych mieszkańców jest widoczny

zarówno w gminie Ujazd, jak też w skali całego powiatu tomaszowskiego i miasta Tomaszów Mazowiecki. Ubytek kapitału ludzkiego jest czynnikiem, którego skutki widoczne będą w perspektywie nadchodzących dekad, zwłaszcza gdy pod uwagę weźmie się fakt kurczenia zasobów ludzkich i depopulacji kraju oraz regionu. Prognoza demograficzna dla gminy Ujazd wskazuje, że pomimo prognozowanego napływu ludności wskutek migracji podmiejskich, liczba ludności gminy będzie docelowo maleć, co związane jest ze strukturą wiekową populacji gminy.

- Wyzwaniem Gminy w zakresie polityki społecznej będzie wspieranie i aktywna integracja społeczna migrantów. Napływ migrantów należy postrzegać jako istotną szansę na wzmocnienie potencjału demograficznego gminy Ujazd.

Uwarunkowania zewnętrzne, w tym korzystna sytuacja gospodarcza kraju, rozwój infrastruktury komunikacyjnej oraz dostęp do środków pomocowych, wspierać będą dalsze procesy rozwojowe i modernizacyjne na terenie gminy:

- Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju, regionu oraz subregionu kształtować będzie sytuację na rynku pracy, wpływać będzie na wskaźniki bezrobocia, rosnący poziom wynagrodzeń mieszkańców, a tym samym dochodów Gminy.
- Środki zewnętrzne, związane m. in. z Zielonym Ładem, Krajowym Planem Odbudowy oraz środkami UE, umożliwiać będą realizację założeń m. in. gospodarki niskoemisyjnej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii, rozwój infrastruktury społecznej.
- Kluczowym aspektem kształtującym możliwość wykorzystania zewnętrznych środków wsparcia będzie zdolność instytucjonalna Gminy do kreowania projektów rozwojowych, w tym wymiarze ponadlokalnym (głównie w układach funkcjonalnych, przy współpracy z partnerami samorządowymi).

Gmina mierzyć się będzie z koniecznością lepszego przygotowania się do wyzwań przyszłości, które związane są m. in. z odpornością na kryzysy, zjawiskami demograficznymi oraz globalnymi wyzwaniami ochrony środowiska oraz przede wszystkim dążyć powinna do zwiększenia zdolności kreowania rozwoju lokalnego na poziomie lokalnym:

- Zmiany demograficzne występujące w kraju wpływać będą na szereg wymiarów funkcjonowania Gminy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.

- Zmiany klimatu w Polsce objawiają się m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawałnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych. Będą one kształtować sposób gospodarowania na terenie gminy.
- Gmina wnosić będzie swój własny, lokalny wkład w osiąganie wskaźników jakości środowiska w wymiarze regionu, kraju i Europy, związanymi m. in. z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu, rozwojem odnawialnych źródeł energii, dążeniem do ograniczania emisji CO₂ oraz dążeniem do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Analiza pozwoliła na zdefiniowanie kluczowych wyzwań rozwojowych, stojących przed Gminą Ujazd w perspektywie 2030 roku:

Rysunek 1. Wyzwania rozwojowe Gminy Ujazd

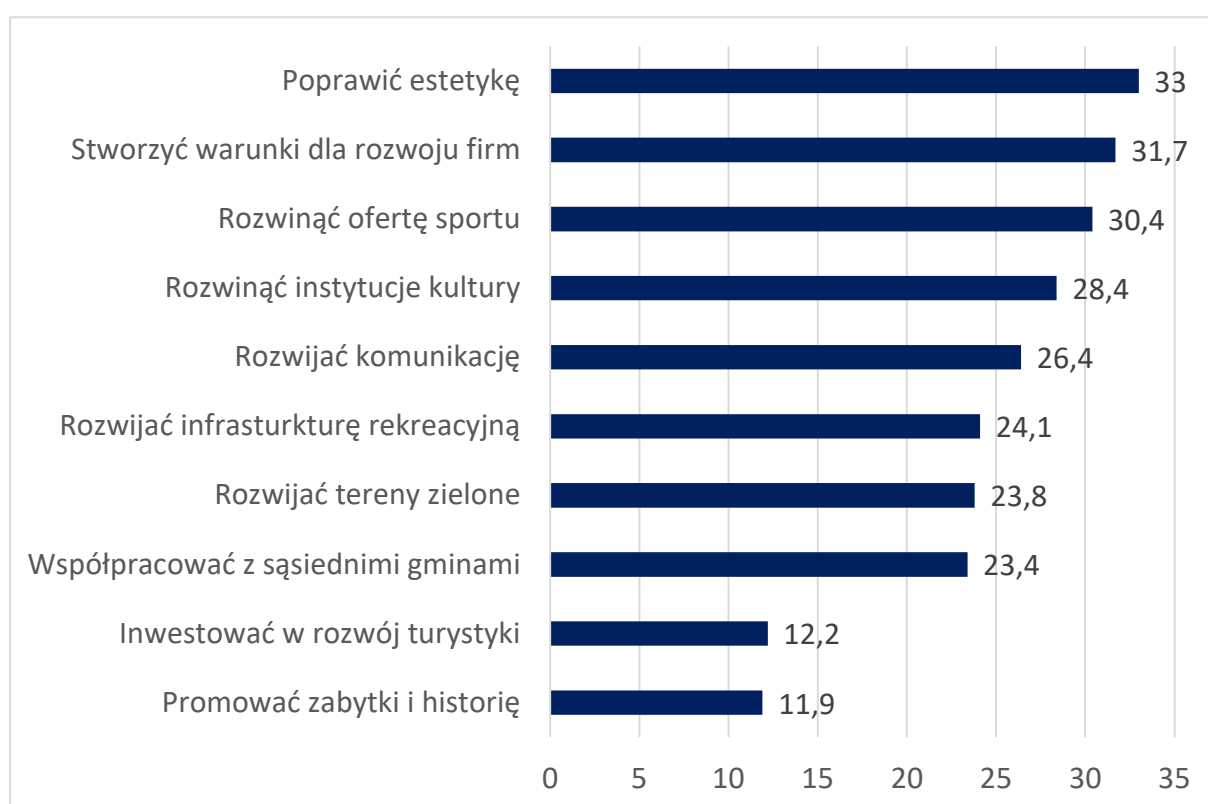
Źródło: opracowanie własne

4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Ujazd

Wizja jest swoistym wyobrażeniem przyszłości, do której prowadzą kreowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym działania instytucji publicznych i partnerów prywatnych.

Treść wizji powstała na bazie oczekiwań mieszkańców. Wynika z nich, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim poprawy warunków zamieszkania, w tym estetyki przestrzeni gminy, rozwoju oferty sportu, kultury. Ważny jest dla nich również aspekt gospodarczy, co oznacza faktycznie kontynuację już prowadzonych działań w tym zakresie. Mieszkańcy oczekują rozwoju komunikacji ale też inwestycji w infrastrukturę rekreacyjną i tereny zielone.

Wykres 2. Działania, które przede wszystkim należy podjąć w perspektywie 10 lat

*Suma odpowiedzi nie sumuje się do 100% - każdy badany mógł podać więcej niż jedną odpowiedź.

Tworzenie wizji gminy Ujazd odbywało się w trakcie prac warsztatowych z przedstawicielami instytucji gminnych, uwzględniając potrzeby społeczne wyrażone w badaniach ankietowych. W trakcie warsztatów szukano odpowiedzi na pytania:

- Jak wyobrażamy sobie naszą Gminę w 2030 roku?
- Jaka funkcja będzie dominująca w 2030 roku?

- Jaką funkcję rozwinie w największym zakresie w porównaniu do 2020 roku?
- Jacy będą nasi mieszkańcy, czym będą się zajmować, w jaki sposób będą funkcjonować w gminie?
- Co będzie kluczowym czynnikiem sukcesu (jakie działania/ inwestycje)?

Mając na uwadze powyższe oczekiwania mieszkańców oraz konsultacje i prowadzone badania z mieszkańcami oraz liderami, jak też wyzwania rozwojowe gminy, zdefiniowano następującą treść wizji rozwoju Gminy Ujazd dla perspektywy 2030 roku.

WIZJA GMINY UJAZD:

Gmina Ujazd to miejsce stwarzające warunki do życia i rozwoju mieszkańców, atrakcyjne do osiedlania się i pracy.

Gmina wspiera aktywność mieszkańców, dysponując dobrze rozwiniętą ofertą kulturalną, sportową, rekreacyjną. Mieszkańcom oferuje wysokiej jakości edukację i wychowanie. Zaspakaja potrzeby społeczne, oferuje dostęp do opieki zdrowotnej, w szczególności osób starszych.

Gmina rozwija się w oparciu o rozwiniętą funkcję gospodarczą, wykorzystując swoje atuty lokalizacyjne, dostępne tereny inwestycyjne oraz otwartość na przedsiębiorców i ich pomysły.

Gmina inwestuje w rozwiązania na rzecz środowiska, traktując je jako kluczowe dla przyszłego zrównoważonego rozwoju.

W strukturze celów rozwoju ważną rolę odgrywa misja. Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona.

Misja co do zasady powinna być niezmienna w czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmiennie pozostają cele jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy.

W Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2015-2022 określono następującą misję:

MISJA GMINY UJAZD:

Gmina przyjazna dla mieszkańców i każdego kto chciałby tu mieszkać, pracować, inwestować i odpocząć.

Powyższa treść pozostaje aktualna także dla realizacji działań rozwojowych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030.

W treści misji podkreślone kwestie i wartości niezmiennie dla prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, w tym „przyjazność”, zarówno w odniesieniu do mieszkańców, jak też innych grup odbiorców, w tym przyszłych mieszkańców, osób pracujących na terenie gminy, przedsiębiorców i inwestorów oraz osób wypoczywających na terenie gminy.

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele rozwojowe oraz priorytety, które nawiązują do wymiaru społecznego, środowiskowego i gospodarczego.

Zdecydowano się sformułować dwa cele strategiczne, które integrują myślenie o przyszłości rozwoju gminy.

CELE STRATEGICZNE:

Cel 1. Gmina przyjazna mieszkańcom (kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego).

Cel 2. Gmina przyjazna inwestorom (wspieranie nowych inwestycji w oparciu o atuty lokalizacyjne i przestrzenne).

Cele strategiczne wskazują na to, co jest faktycznie najważniejsze w kreowaniu rozwoju lokalnego gminy Ujazd w perspektywie 2030 roku. Jest to po pierwsze kontynuowanie przemian modernizacyjnych gminy w odniesieniu do bezpośrednich potrzeb mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju.

Priorytety ujęte w celu 1. Gmina przyjazna mieszkańcom, dotyczą wymiarów funkcjonowania gminy w odniesieniu do kultury, sportu i rekreacji, kapitału społecznego, pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego oraz edukacji. Ponadto zawierają kwestie dot. ochrony środowiska. Integrującą rolę dla wszystkich wyzwań rozwoju pełni priorytet „profesjonalny samorząd”. Wskazuje on na wagę i przekrojowość rozwoju instytucjonalnego gminy.

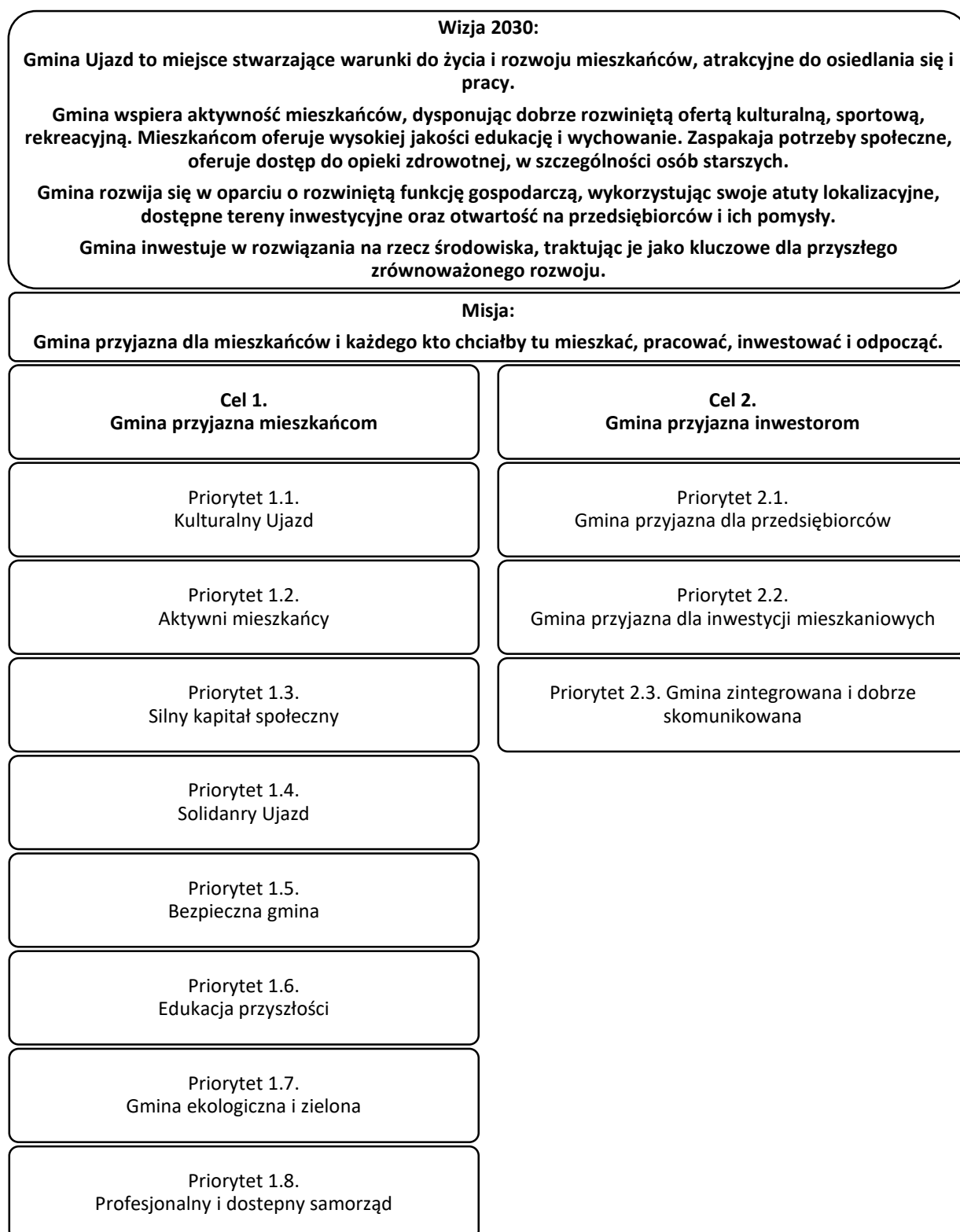
Gmina nadal chce wzmocniać swoją funkcję gospodarczą oraz rozwijać swój potencjał na rzecz wzrostu dochodów własnych, co ujęte zostało w postaci celu 2. Gmina przyjazna inwestorom. Odbywać się to będzie poprzez przyciąganie na teren gminy nowych inwestycji, w tym gospodarczych i mieszkaniowych. Proces ten wspierać będzie rozwinięty system komunikacji.

Tabela 2. Powiązania celów rozwoju i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi

Cele strategiczne	Priorytety	1. Zachować walory przyrodnicze i krajobrazowe	2. Zmierzać do poprawy jakości środowiska	3. Rozwijać ofertę czasu wolnego	4. Przystosować się do zmian demograficznych	5. Rozwijać usługi publiczne	6. Rozwijać aktywność gospodarczą	7. Zwiększyć integrację funkcjonalno-przestrzenną
Cel 1. Gmina przyjazna mieszkańcom	1.1. Kulturalny Ujazd.			+	(+)	+		
	1.2. Aktywni mieszkańcy			+	(+)	+		
	1.3. Silny kapitał społeczny	(+)	(+)	(+)	+	+		
	1.4. Solidarny Ujazd				+	+		(+)
	1.5. Bezpieczna gmina	(+)	(+)		(+)	+		(+)
	1.6. Edukacja przyszłości				(+)	+		(+)
	1.7. Gmina ekologiczna i zielona	+	+			+	(+)	(+)
	1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+
Cel 2. Gmina przyjazna inwestorom	2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców	(+)				(+)	+	(+)
	2.2. Gmina przyjazna dla inwestycji mieszkaniowych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)		
	2.3. Gmina zintegrowana i dobrze skomunikowana		(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+

Źródło: opracowanie własne, gdzie + oznacza powiązania bezpośrednie, (+) – powiązania pośrednie

Rysunek 2. Wizja, misja, cele, priorytety

Źródło: opracowanie własne

5. Priorytety oraz kierunki działań rozwoju Gminy Ujazd

Struktura hierarchiczna strategii ma swoje rozwinięcie w postaci kierunków działań, które przypisane zostały do poszczególnych priorytetów. Kierunki działań wynikają bezpośrednio z diagnozy, a ich brzmienie bazuje na zdolnościach realizacyjnych gminy. Realizacja większości kierunków działań przyczyni się do osiągnięcia obrazu przyszłości nakreślonego w wizji rozwoju. Przy realizacji wybranych projektów i przedsięwzięć odpowiadających kierunkom działań należy brać pod uwagę ustalenia wpisane w misję. Część wskazanych kierunków działań będzie możliwa do zrealizowania wyłącznie w oparciu o potencjał współpracy ponadlokalnej.

Cel 1. Gmina przyjazna mieszkańcom

Priorytet 1.1. Kulturalny Ujazd

Gminę Ujazd charakteryzowała rosnąca aktywność kulturalna, zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak też w odniesieniu do mieszkańców. Mieszkańcy w badaniu wskazywali na potrzebę inwestowania w ofertę kultury na terenie gminy. Jednocześnie oferta kultury gminy stanowi jeden z istotnych elementów palety usług publicznych, które kształtują atrakcyjność osiedleńczą jak też wpływają na tożsamość mieszkańców. Warto dodać, że ważnym zagadnieniem w gminie Ujazd jest dziedzictwo kulturowe, widoczne w licznych obiektach zabytkowych. Gmina Ujazd nadal wspierać będzie rozwój aktywności kulturalnej wśród mieszkańców gminy, w tym różnych grup wiekowych. Ważne jest przy tym poznanie oczekiwań mieszkańców w odniesieniu do oferty kultury, dlatego kształtowanie oferty kulturalnej gminy realizowane będzie na bazie współpracy instytucji samorządu lokalnego i kultury oraz mieszkańców i organizacji społecznych. Istotną rolą kultury będzie m. n. wspieranie aktywności coraz liczniejszej grupy seniorów. Gmina dążyć będzie do zachowania i eksponowania swojego dziedzictwa kulturowego oraz tożsamości mieszkańców. Planuje się w tym zakresie utworzenie muzeum historii gminy Ujazd jak też ścieżki rowerowej szlakiem osadnictwa niemieckiego. Gmina dążyć będzie do integracji wymiaru kultury i polityki społecznej. Możliwe to będzie m. in. poprzez w oparciu o wybudowany obiekt użyteczności publicznej, pełniący integrującą funkcję dla Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz świetlicy dla mieszkańców.

Priorytet 1.2. Aktywni mieszkańcy

Gmina Ujazd inwestowała w rozwój infrastruktury sportu i rekreacji. Na terenie gminy widoczny jest wysoki i rosnący popyt na ofertę sportową. Na tle podobnych gmin Ujazd notuje wysokie wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w zorganizowanej przez kluby sportowe aktywności fizycznej. Potrzeba dalszego rozwoju oferty sportu i rekreacji wynika m. in. z potrzeb wskazanych

w badaniu ankietowym przez mieszkańców oraz potrzeby wspierania aktywności fizycznej jako narzędzia zdrowego stylu życia. Gmina Ujazd nadal wspierać będzie aktywność sportową mieszkańców, w tym dążyć będzie do wzbogacenia istniejącej oferty sportu i rekreacji o nowe dyscypliny sportowe. W okresie wakacyjnym organizować będzie aktywny wypoczynek dla dzieci i młodzieży. Istotnym zasobem infrastruktury sportowej jest Akademia Sportu na Osiedlu Niewiadów. Gmina nadal dążyć będzie do rozwoju infrastruktury sportu i rekreacji. Planuje się m. in. budowę sali gimnastycznej przy szkole na Osiedlu Niewiadów. Modernizacji poddawana będzie istniejąca już infrastruktura oraz obiekty sportowe. Gmina rozwijać będzie również infrastrukturę rekreacyjną, bazując na łączności z walorami krajobrazowymi. Przewiduje się w tym zakresie m. in. zagospodarowanie terenów przy planowanym zbiorniku retencyjnym.

Priorytet 1.3. Silny kapitał społeczny

Silny kapitał społeczny oznacza dla gminy korzyści płynące z aktywnego udziału w życiu społecznym mieszkańców gminy. Gmina dążyć będzie do rozwoju i wzmacniania kapitału społecznego. Filarem i partnerem w jego kształtowaniu będą organizacje i zrzeszenia społeczne, które gmina będzie wspierać. Ważną rolę w integracji społecznej pełnić będą lokalne imprezy, takie jak dni sołectkie. Ponadto Gmina realizując działania w zakresie rewitalizacji dążyć będzie do wzmocnienia potencjału przestrzeni publicznych. Przewiduje się kształtowanie, wzmocnienie i nadanie nowych funkcji, w tym społecznych oraz reprezentacyjnych, istniejącym na terenie gminy zdegradowanym lub нефункциональным przestrzeniom publicznym, w tym Placom : Kościuszki, przy kościele w Ujeździe oraz przestrzeni na terenie Osiedla Niewiadów. Podobną rolę pełnić będą tereny zielone. Przewiduje się rozwój przestrzeni i terenów zielonych, pełniących funkcje społeczne i ekologiczne na terenie gminy, w tym modernizację Parku Osiedlowego. Gmina, w myśl zrównoważonego rozwoju społecznego, dążyć będzie do rozwoju i modernizacji infrastruktury społecznej, służącej do aktywności i integracji społecznej, w tym np. świetlic wiejskich oraz terenów rekreacyjno-sportowych.

Priorytet 1.4. Solidarny Ujazd

Zagadnienia solidarności społecznej w gminie Ujazd związane są z szeroko pojętą polityką pomocy społecznej, w której coraz istotniejszą rolę pełnić będą zagadnienia polityki senioralnej oraz migracyjnej. W perspektywie dekady przewiduje się zwiększenie dostępu do mieszkaniowego zasobu komunalnego na obszarze gminy, w tym poprzez budowę nowych mieszkań komunalnych oraz socjalnych. W gminie wciąż występują deficyty w zakresie szeroko pojętej dostępności. Dotyczą one zarówno przestrzeni publicznych, ale też obiektów publicznych. Gmina dążyć będzie do poprawy dostępności obiektów gminnych dla osób

defaworyzowanych. Oczekuje się, że nastąpi wyraźna poprawa jakości usług świadczonych z zakresu pomocy społecznej, co związane jest m. in. z powstaniem nowego obiektu MOPS. Jednocześnie obiekt ten będzie zintegrowany z funkcją kulturalną. Nastąpi wzmocnienie usług pomocy społecznej na rzecz seniorów, w tym poprzez utworzenie dziennego domu pobytu oraz rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych. Szczególnym wyzwaniem polityki społecznej będzie wsparcie migrantów. Gmina Ujazd w dobie kryzysu migracyjnego, dążyć będzie do organizacji i realizacji wszelkiego, możliwego do wdrożenia z poziomu lokalnego, wsparcia migrantów. Kolejnym krokiem będzie dążenie do integracji społecznej przybyłych na teren gminy nowych mieszkańców, w tym również obywateli spoza kraju. Odbywać się to będzie zarówno na poziomie systemu edukacji, opieki społecznej, opieki zdrowotnej, kultury i sportu oraz kontaktów międzyludzkich, administracji i bezpieczeństwa publicznego.

Priorytet 1.5. Bezpieczna gmina

Gmina Ujazd notowała wyższe wskaźniki związane z liczbą popełnianych przestępstw na tle podobnych gmin z podregionu piotrkowskiego. Gmina dążyć będzie do poprawy bezpieczeństwa publicznego. Realizowane to będzie poprzez działania infrastrukturalne oraz organizacyjne. Przewiduje się rozwój infrastruktury na rzecz instytucji bezpieczeństwa publicznego, w tym budowę budynku użyteczności publicznej integrującej funkcje Ochotniczej Straży Pożarnej oraz ratownictwo medyczne. Gmina systematycznie będzie rozbudowywać oświetlenie uliczne, poprawiając m. in. bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym osób pieszych. Przewiduje się również rozwój monitoringu wizyjnego na terenie gminy. Ważną rolę społeczną w przestrzeni gminy pełnią ochotnicze straże pożarne. Gmina nadal będzie wspierać ich działalność.

Priorytet 1.6. Edukacja przyszłości

Wymiar edukacji na poziomie gminy związany był z wychowaniem przedszkolnym oraz edukacją podstawową. Gmina w ciągu ostatnich lat dokonała znacznego wysiłku modernizacyjnego szkół i placówek edukacyjnych, zdobywając w tym zakresie wyróżnienia. Jakość infrastruktury oświatowej oraz poziom kształcenia na terenie gminy jest na dobrym poziomie. Gmina dążyć będzie do rozwoju oferty opieki nad dziećmi, m. in. poprzez budowę żłobka, którego do tej pory nie było na terenie gminy. Nadal inwestować będzie w jakość kształcenia. Przewiduje się dalszy rozwój i modernizację istniejącej infrastruktury oświatowej i przyszkolnej, np. poprzez tworzenie placów zabaw, przestrzeni wspólnych, doposażanie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne, wg zdiagnozowanych potrzeb w zakresie rozwijania innowacyjnej oferty edukacyjnej. Gmina kształtować będzie również współpracę placówek oświatowych, zarówno na poziomie gminnym, jak też ponadlokalnym, ukierunkowaną na podnoszenie kompetencji i zdobywanie nowych

doświadczeń w zakresie działalności oświatowej. Ponadto wspierać będzie rozwój kadr oświatowych, ukierunkowany na podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczania.

Priorytet 1.7. Gmina ekologiczna i zielona

W zakresie działań na rzecz ochrony środowiska gminę Ujazd czeka istotny wysiłek modernizacyjny i rozwojowy. Dotyczy on kilku wymiarów, z tym związany jest z kwestią gospodarki wodno-ściekowej oraz jakością powietrza. Dotyka również kwestii odnoszących się do zmian klimatycznych. Gmina Ujazd w tym zakresie realizować będzie wyzwania środowiskowe zdefiniowane na poziomie międzynarodowym. Przewiduje się dalszy rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy, w tym budowę oczyszczalni ścieków w Ujeździe, rozbudowę kanalizacji zgodnie z ekonomicznym uzasadnieniem, która wspierana będzie przez rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków. Dynamiczny rozwój gospodarczy na terenie gminy objawił się również zwiększonym zużyciem wody. Konieczne jest zwiększenie dostępności do zasobów wodnych na terenie gminy, co nastąpi poprzez budowę ujęcia wody na Osiedlu Niewiadów oraz w Ujeździe. Istotnym atutem gminy w realizacji działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym jest dobrze rozwinięta sieć gazowa. Gmina dążyć będzie do zwiększenia zasięgu tej sieci. Ponadto przewiduje się realizację działań, zarówno w sferze publicznej jak też wspieranie mieszkańców, w zakresie modernizacji systemów grzewczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Ważnym zagadnieniem dla środowiska jest kwestia lepszego przystosowania się do zmian klimatu. Gmina realizować będzie przedsięwzięcia na rzecz zwiększenia potencjału retencyjnego przestrzeni gminy, w tym poprzez rozwój małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury oraz tworzenie zbiorników retencyjnych.

Priorytet 1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd

Sukces realizacji polityki rozwoju lokalnego gminy Ujazd związany będzie z profesjonalizmem instytucji gminnych. Gmina dążyć będzie do optymalnego wykorzystania atutów i szans, m. in. związanych z rozwojem aktywności gospodarczej, czy też pozyskiwaniem zewnętrznych środków na dalsze procesy modernizacyjne. W tym zakresie przewiduje się poprawę efektywności zarządzania instytucjonalnego na poziomie gminy, w tym poprzez powołanie spółki Gminne Inwestycje, która zarządzać będzie istniejącą infrastrukturą oraz inwestycjami publicznymi. Gmina dążyć będzie do lepszego wykorzystania potencjału narzędzi i rozwiązań cyfrowych, które ukierunkowane będą na rozwiązania inteligentne. Gmina wspierać będzie rozwój zasobów ludzkich samorządu lokalnego, co pozwoli na sprawne zarządzanie rozwojem lokalnym.

Tabela 3. Priorytety i działania ujęte w celu 1. Gmina przyjazna mieszkańcom

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
1.1. Kulturalny Ujazd	1.1.1. Kształtowanie i rozwój aktywności kulturalnej wśród mieszkańców gminy, w tym seniorów, dzieci i młodzieży, kobiet.	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.2. Kształtowanie oferty kulturalnej gminy na bazie współpracy instytucji samorządu lokalnego i kultury oraz mieszkańców i organizacji społecznych.	UM, Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.3. Organizacja imprez i przedsięwzięć z zakresu kultury, wspierających aktywność seniorów, w tym cyklicznych senioraliów.	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.4. Zachowanie i eksponowanie dziedzictwa kulturowego oraz tożsamości mieszkańców gminy, w tym utworzenie muzeum historii gminy Ujazd, utworzenie ścieżki rowerowej szlakiem osadnictwa niemieckiego.	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.5. Rozwój infrastruktury kultury, w tym budowa obiektu użyteczności publicznej, pełniącego integrującą funkcję dla Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz świetlicy dla mieszkańców.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.2. Aktywni mieszkańcy	1.2.1. Rozwój aktywności sportowej mieszkańców, w tym wzbogacenie istniejącej oferty sportu i rekreacji o nowe dyscypliny sportowe.	Miejskie Centrum Sportu w Ujeździe
	1.2.2. Organizacja aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresach wakacji i przerw w nauce.	Miejskie Centrum Sportu w Ujeździe
	1.2.3. Rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, w tym budowa sali gimnastycznej przy szkole na Osiedlu Niewiadów, budowa Akademii Sportu na Osiedlu Niewiadów.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.2.4. Modernizacja istniejącej infrastruktury oraz obiektów sportowych, w tym na Osiedlu Niewiadów, w Wyknie.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.2.5. Rozwój infrastruktury wypoczynku i rekreacji na bazie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, w tym zagospodarowanie	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	terenów przy planowanym zbiorniku retencyjnym	
1.3. Silny kapitał społeczny	1.3.1. Wsparcie aktywności społecznej realizowanej przez organizacje i zrzeszenia społeczne, w tym działalność kół gospodyń wiejskich, organizacji pozarządowych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.2. Organizacja imprez integrujących społeczność lokalnej, w tym dni sołectkich.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.3. Kształtowanie, wzmocnienie i nadanie nowych funkcji, w tym społecznych oraz reprezentacyjnych, istniejącym na terenie gminy zdegradowanym lub niefunkcjonalnym przestrzeniom publicznym, w tym Placom Kościuszki, przy kościele w Ujeździe oraz przestrzeni na terenie Osiedla Niewiadów.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.4. Rozwój przestrzeni i terenów zielonych, pełniących funkcje społeczne i ekologiczne na terenie gminy, w tym modernizacja Parku Osiedlowego.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.5. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej, służącej do aktywności i integracji społecznej, w tym świetlic wiejskich oraz terenów rekreacyjno-sportowych.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.4. Solidarny Ujazd	1.4.1. Zwiększenie dostępu do mieszkaniowego zasobu komunalnego na obszarze gminy, w tym budowa nowych mieszkań komunalnych oraz socjalnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.4.2. Poprawa dostępności obiektów gminnych dla osób defaworyzowanych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.4.3. Poprawa jakości usług świadczonych z zakresu pomocy społecznej poprzez budowę obiektu GOPS.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe
	1.4.4. Rozwój usług pomocy społecznej na rzecz seniorów, w tym utworzenie dziennego domu pobytu oraz rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	1.4.5. Wsparcie i integracja społeczna migrantów, w tym obywateli państw trzecich, przybywających na teren gminy Ujazd.	Urząd Miejski w Ujeździe / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe/ Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe/ Miejskie Centrum Sportu w Ujeździe
1.5. Bezpieczna gmina	1.5.1. Rozwój infrastruktury na rzecz instytucji bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa budynku użyteczności publicznej integrującej funkcje Ochotniczej Straży Pożarnej oraz ratownictwo medyczne.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.5.2. Systematyczna rozbudowa linii oświetlenia ulicznego.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.5.3. Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie gminy.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.5.4. Wspieranie działalności i funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.6. Edukacja przyszłości	1.6.1. Rozwój usług opieki nad dziećmi, w tym budowa żłobka.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.6.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej i przyszkolnej, np. poprzez tworzenie placów zabaw, przestrzeni wspólnych, doposażanie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.6.3. Kształtowanie współpracy na poziomie gminnym oraz ponadlokalnym placówek oświatowych, ukierunkowanej na podnoszenie kompetencji i zdobywanie nowych doświadczeń w zakresie działalności oświatowej.	Szkoły, Urząd Miejski w Ujeździe
	1.6.4. Wspieranie kadr oświatowych, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczania.	Szkoły, Urząd Miejski w Ujeździe
1.7. Gmina ekologiczna i zielona	1.7.1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy, w tym budowa	Zakład Gospodarki Komunalnej

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	oczyszczalni ścieków w Ujeździe, rozbudowa kanalizacji zgodnie z ekonomicznym uzasadnieniem, wspierana przez rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków.	i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.2. Poprawa dostępności do zasobów wodnych na terenie gminy, w tym budowa ujęcia wody na Osiedlu Niewiadów oraz w Ujeździe.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.3. Wspieranie rozwoju sieci gazowej na terenie gminy.	Urząd Miejski w Ujeździe przy współpracy z Polską Spółką Gazownictwa
	1.7.4. Zwiększenie potencjału retencyjnego przestrzeni gminy, w tym poprzez rozwój małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury oraz tworzenie zbiorników retencyjnych.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.5. Realizacja działań w sferze publicznej i wspieranie mieszkańców w zakresie modernizacji systemów grzewczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd	1.8.1. Poprawa efektywności zarządzania instytucjonalnego na poziomie gminy, w tym powołanie spółki Gminne Inwestycje, która zarządzać będzie istniejącą infrastrukturą oraz inwestycjami publicznymi.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.8.2. Rozwój rozwiązań z zakresu cyfryzacji usług i sposobu zarządzania samorządem lokalnym, ukierunkowany na rozwiązania inteligentne.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.8.3. Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich samorządu lokalnego, ukierunkowane na sprawne zarządzanie gminą.	Urząd Miejski w Ujeździe

Cel 2. Gmina przyjazna inwestorom

2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców

Sukces rozwoju lokalnego gminy Ujazd związany był w dużym stopniu z rozwojem aktywności gospodarczej. Gmina umiejętnie wykorzystwała swoje atuty przestrzenne i lokalizacyjne. Widoczne to jest m. in. z dochodach podatkowych gminy. Ukierunkowanie się na rozwój gospodarczy jest naturalne jeśli uwzględni się kapitał terytorialny gminy. Dalszy rozwój funkcji gospodarczej uzależniony jest jednak od dostępności przestrzeni pod inwestycje. Gmina dążyć będzie do wytyczania nowych terenów inwestycyjnych, mając na uwadze kwestie atrakcyjności potencjalnych terenów oraz uwarunkowań przyrodniczych i społecznych. W kolejnym kroku gmina dążyć będzie do przygotowania przestrzeni do przyjęcia inwestorów, w tym poprzez rozwój infrastruktury sieciowej, np. dróg dojazdowych, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, sieci gazowej. Ważna dla gminy była i nadal będzie promocja gospodarcza, w tym ukierunkowana na przyciągnięcie nowych inwestorów. Gmina wspierać będzie również mniejszych przedsiębiorców, w tym związanych z handlem. Przewiduje się m. in. remont targowiska gminnego, która poprawi jego funkcjonalność i estetykę. Gmina prowadzić będzie bieżącą i stałą współpracę z przedsiębiorcami, która ukierunkowana na wspólne cele rozwoju.

2.2. Gmina przyjazna dla inwestycji mieszkaniowych

Bliskość dużych miast sprzyja rozwojowi funkcji mieszkaniowej na terenie gminy. Dotyczy to zarówno inwestycji, które realizowane będą przez mieszkańców gminy, jak też osób, które zamierzają się na terenie gminy osiedlić. Atrakcyjność inwestycyjną w zakresie mieszkaniowym wspierać będzie nie tylko dobra lokalizacja i dostępność komunikacyjna, ale także oferta usług publicznych oraz rynek pracy. Gmina wyznaczać będzie w dokumentach planistycznych nowe tereny pod inwestycje mieszkaniowe, kierując się zasadą zwartości i spójności przestrzennej. Ponadto rozwijać będzie odpowiednią infrastrukturę sieciową na rzecz nowych terenów mieszkaniowych. Ważny będzie rozwój sieci telekomunikacyjnych, w tym poprawa dostępu do szeroko pasmowego internetu.

2.3. Gmina zintegrowana i dobrze skomunikowana

Istotnym elementem spójności społecznej, dostępności do usług, a także atrakcyjności inwestycyjnej na terenie gminy będzie system komunikacji. Opierać się będzie na rozwiązaniach indywidualnych, które wspierać będzie bliskość terytorialna miasta. Jednocześnie gmina będzie dążyć do rozwoju komunikacji publicznej i podnoszenia jej atrakcyjności, wykorzystując przy tym atuty dostępności do komunikacji miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego oraz linii kolejowej.

Gmina dążyć będzie do stałej poprawy i rozwoju infrastruktury drogowej, zarówno w odniesieniu do dróg, którymi bezpośrednio zarządza, tj. dróg gminnych, jak też powiatowych. W tym przypadku wspierać będzie Powiat Tomaszowski w realizacji inwestycji na swoim terenie. Coraz ważniejszą rolę w przemieszczaniu się mieszkańców gminy odrywać będzie system sieci ścieżek i dróg rowerowych, który projektowany i rozwijany będzie w układzie ponadlokalnym.

Tabela 4. Priorytety i działania ujęte w celu 2. Gmina przyjazna inwestorom

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców	2.1.1. Wyznaczenie w dokumentach planistycznych nowych terenów inwestycyjnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.2. Rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.3. Aktywna promocja gospodarcza gminy, w tym nowych terenów inwestycyjnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.4. Poprawa funkcjonalności istniejących na terenie gminy przestrzeni handlowych, w tym remont targowiska gminnego.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.5. Bieżąca i stała współpraca gminy z przedsiębiorcami, ukierunkowana na wspólne cele rozwoju.	Urząd Miejski w Ujeździe
2.2. Gmina przyjazna dla inwestycji mieszkaniowych	2.2.1. Wyznaczenie w dokumentach planistycznych nowych terenów inwestycji mieszkaniowych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.2.2. Rozwój infrastruktury sieciowej na rzecz nowych terenów mieszkaniowych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.2.3. Wspieranie rozwoju dostępu do szerokopasmowego internetu.	Urząd Miejski w Ujeździe
2.3. Gmina zintegrowana i dobrze skomunikowana	2.3.1. Realizacja inwestycji w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy dróg gminnych.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.2. Wsparcie inwestycji drogowych realizowanych z poziomu Powiatu Tomaszowskiego.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.3. Wsparcie działań realizowanych przez instytucje publiczne w zakresie rozbudowy drogi S8, w tym utworzenia	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	węzła tej drogi (gm. Tomaszów Mazowiecki), łączącego układ funkcjonalny gminy Ujazd.	
	2.3.4. Rozwój systemu sieci ścieżek i dróg rowerowych w układzie ponadlokalnym.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.5. Wspieranie rozwoju i funkcjonowania gminnego i ponadlokalnego transportu publicznego.	Urząd Miejski w Ujeździe

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Ujazd

6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Ujazd wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Ujazd położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie tomaszowskim i graniczy: od północy – z gminą Koluszki (powiat łódzki-wschodni) i Budziszewice (powiat tomaszowski), od wschodu – z gminą Lubochnia i Tomaszów Mazowiecki (powiat tomaszowski), od południa – z gminą Wolbórz (powiat piotrkowski), od zachodu – z gminą Będków i Rokiciny (powiat tomaszowski).

Na rozwój gminy Ujazd wpływ mają uwarunkowania lokalizacyjne związane z położeniem w sąsiedztwie Tomaszowa Mazowieckiego, w niedużej odległości od Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju. Kształtują one rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej.

W gminie Ujazd, ze względu na funkcjonalną strukturę jednostek osadniczych można wyróżnić następujące ich rodzaje:

- miejscowość wielofunkcyjna - miasto Ujazd, w której koncentruje się kilka funkcji, obok rolnictwa rozwija się tu mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne oraz usługi o znaczeniu ogólnogminnym);
- miejscowość wielofunkcyjna – wieś Osiedle Niewiadów, w której koncentruje się kilka funkcji o znaczeniu ogólnogminnym, rozwija się tu mieszkalnictwo jedno i wielorodzinne;
- wsie rolnicze - wsie, w których głównym źródłem utrzymania jest rolnictwo, co determinuje formy rolniczego zagospodarowania wsi, z niewielkim udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej;

Centrum administracyjno-usługowe stanowi Ujazd, miejscowość o znacznym dorobku historycznym skupiająca większość urzędów i instytucji gminy. W jej środkowej części przeważa zwarta jedno bądź dwukondygnacyjna zabudowa mieszkaniowo-usługowa, która w miarę oddalania się od centrum naturalnie ulega rozluźnieniu i przekształceniu w zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

Drugą pod względem zajmowanej powierzchni, a pierwszą pod względem liczby mieszkańców, jednostką osiedleńczą jest Osiedle Niewiadów, powstałe jako zaplecze mieszkaniowe dla pobliskiego zakładu przemysłowego. W miejscowości zlokalizowane są m. in. usługi edukacyjne, rekreacyjne oraz związane z kulturą. Znajduje się tutaj duże osiedle mieszkaniowe o zwartej

zabudowie z budynkami wielorodzinnymi cztero bądź dwukondygnacyjnymi, któremu oprócz zabudowy jednorodzinnej towarzyszy dobrze rozwinięta sieć usług.

Pozostałe miejscowości odpowiadają bardziej strukturze wiejskiej, gdzie główny trzon zabudowy zlokalizowany jest pasmowo wzdłuż tras komunikacyjnych, natomiast pozostała część siedlisk rozproszona jest wśród pól i łąk.

W podziale na jednostki organizacji terytorialnej gmina Ujazd składa się z miasta Ujazd oraz 22 sołectw. Sołectwa gminy Ujazd to: Bielina, Bronistawów, Buków, Ciosny, Dębniak, Helenów, Józefin, Lipianki, Łominy, Maksymów, Niewiadów, Ojrzanów, Olszowa, Osiedle Niewiadów, Przesiadłów, Sangrodz, Skrzynki, Stasiolas, Ujazd, Wólka Krzykowska, Wykno, Zaosie.

W obszarze gminy widoczna jest tendencja w zakresie budownictwa jednorodzinnego. W poszczególnych wsiach rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która staje się zauważalna w strukturach wsi. W gminie Ujazd rozwija się także zabudowa wielorodzinna. Wpływ na to ma ogólnokrajowy trend przenoszenia się mieszkańców miast na tereny wiejskie. W gminie Ujazd nie wywołuje to znaczących przekształceń w zagospodarowaniu wsi. W części centralnej gminy usytuowane są wielkopowierzchniowe kompleksy zabudowy produkcyjno-usługowej, które w ramach rozbudowy sukcesywnie zwiększają zajmowaną powierzchnię.

Największa dynamika rozwoju funkcji mieszkaniowej, mając na uwadze trendy z ostatnich lat, dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także uwzględniając zasadę rozwoju tzw. stref urbanistycznych, posiadających dobry dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej, dotyczy miasta Ujazd oraz miejscowości Aleksandrów, Buków, Bronistawów, Maksymów, Niewiadów, Olszowa- Piaski, Sangrodz, Szymanów, Władysławów, Wykno, Tekłów, Tobiasze, Wólka Krzykowska, Zaosie, gdzie działki rolne przekształcane są w tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Powodem takich zmian jest chłonność lokalnego rynku pracy, dogodne położenie gminy Ujazd względem Tomaszowa Mazowieckiego i Łodzi.

Uwarunkowania lokalizacyjne sprzyjają rozwojowi funkcji gospodarczej oraz kształtują atrakcyjność inwestycyjną na terenie gminy Ujazd. Główne tereny aktywności gospodarczej zlokalizowane są: w miejscowości Wólka Krzykowska oraz w miejscowości Osiedle Niewiadów. Zajmują one łączną powierzchnię ok. 560 ha. Obszar położony w Wólce Krzykowskiej zajmuje powierzchnię ok. 312 ha i obecnie są to tereny użytkowane rolniczo. Z kolei teren aktywności gospodarczej położony w Osiedlu Niewiadów zajmuje powierzchnię ok. 247 ha. Od wschodniej strony drogi wojewódzkiej nr 715 stanowi obszar lokalizacji dawnego Zakładu Sprzętu Precyzyjnego Niewiadów oraz obecnie funkcjonującej huty szkła Euroglas. Tereny położone na zachód od drogi wojewódzkiej nr 715 obecnie stanowią użytki rolne. Te obszary przeznaczone są

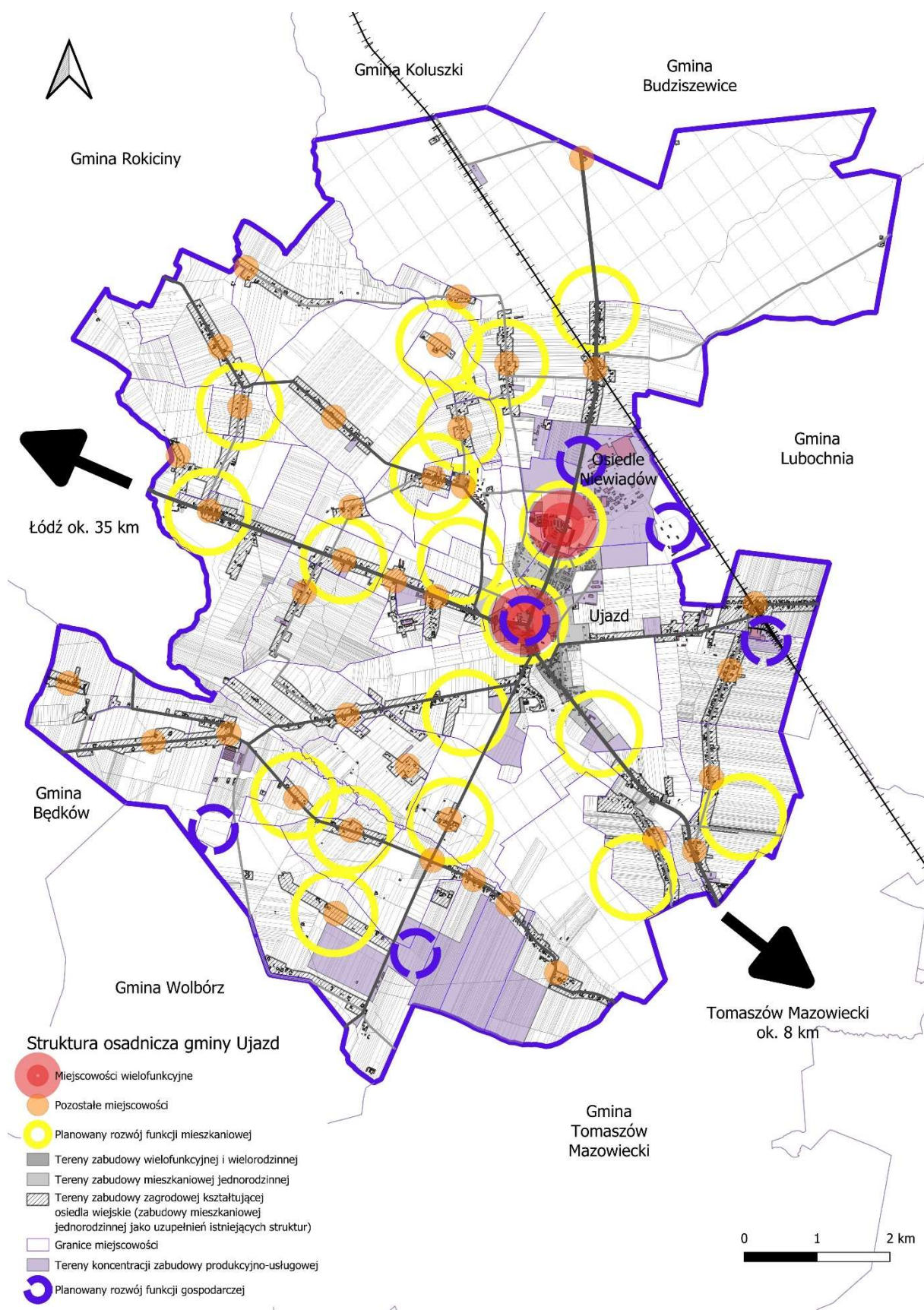
pod funkcje produkcyjno – usługowe. Działki wchodzące w granice terenów inwestycyjnych są własnością osób prywatnych. Mniejsze obszary aktywności gospodarczej rozproszone są na terenie gminy Ujazd i zajmują niewielką powierzchnię w stosunku do obszarów położonych w Wólce Krzykowskiej i Osiedlu Niewiadów. Zaliczyć do nich można m.in.: zakład przemysłowy Eurobox Polska Sp. z o.o. położony w miejscowości Przesiadłów, zakład produkcyjny Kreisel Technika Budowlana Sp. z o.o. położony w miejscowości Ujazd.

Rozwój funkcji gospodarczej planuje się również na terenach dawnej fabryki ZSP Niewiadów, gdzie przewiduje się budowę fabryki amunicji wielkokalibrowej. Związane jest to z istniejącą infrastrukturą przygotowaną pod tego typu działalność oraz wieloletnie doświadczenie istniejących w tym miejscu zakładów. Rozwój gospodarczy planowany jest również na terenach byłego Zakładu Górniczego „Olszowa”, gdzie planowana jest rekultywacja gruntów po działalności górniczej, związana ze zmianą sposobu wykorzystania przedmiotowego terenu.

Dalszy rozwój funkcji gospodarczej na terenie gminy Ujazd uzależniony jest od dostępności przestrzeni pod inwestycje. Strategia rozwoju zakłada wytyczanie nowych terenów inwestycyjnych, uwzględniając przy tym uwarunkowania przyrodnicze i społeczne.

Zakłada się możliwości tworzenia warunków pod inwestycje gospodarcze na terenach miejskich gminy Ujazd, mając na uwadze istniejące sąsiedztwo z terenami zainwestowanymi na ten cel oraz znajdującymi się na gruntach obrębu geodezyjnego PGR Niewiadów-Mącznik. Przewiduje się rozwój istniejącej strefy zabudowy produkcyjno-usługowej (w rejonie zakładu Euroglas), celem zagwarantowania zarówno rozwoju istniejącemu zakładowi, jak i lokalizacji nowych, w jego sąsiedztwie (po drugiej stronie drogi wojewódzkiej). Zakłada się wyznaczenie dodatkowej strefy rozwoju aktywności gospodarczej, celem zwiększenia konkurencyjności na rynku nieruchomości oraz umożliwienia lokalizacji zakładów o ewentualnym zwiększonym oddziaływaniu.

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Ujazd

Źródło: opracowanie własne

6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Ujazd

Według geobotanicznego podziału Polski (J. Matuszkiewicz) obszar gminy Ujazd jest położony w większości (część zachodnia) w Dziale Wyżyn Południowo-Polskich, Krainie Wysoczyzn Łódzko-Wieluńskich, Okręgu Wysoczyzny Piotrkowskiej, a część wschodnia w Dziale Mazowiecko-Poleskim, Poddziale Mazowieckim, Krainie Południowomazowiecko-Podlaskiej, Podkrainie Południowo Mazowieckiej.

Flora i fauna na terenie gminy Ujazd jest w dużej mierze reprezentowana przez gatunki związane z gospodarką człowieka i siedliskami silnie przez niego przekształconymi. Szatę roślinną gminy stanowią:

- roślinność pól uprawnych (agrocenozy) wraz z towarzyszącą zielenią śródpolną,
- roślinność zbiorowisk łąkowych wzdłuż dolin rzecznych,
- kompleksy leśne,
- zespoły zieleni urządzonej (parki wiejskie, parki podworskie, cmentarze),
- roślinność związana ze zbiorowiskami ruderalnymi (przydomowe ogródki, roślinność związana z ciągami komunikacyjnymi).

Grunty leśne zajmują w gminie Ujazd obszar 3325,8 ha stanowiąc 34,4% jej powierzchni. Największy ich kompleks znajduje się w północnej oraz południowej części. Pozostałe lasy są niewielkie i wykazują duże rozproszenie. Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie na północ od miejscowości Ujazd w dolinie rzeki Piasecznicy), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu. Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo (pola, łąki, sady).

Faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju.

Do występujących na terenie gminy Ujazd form ochrony zaliczyć należy: pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne (na terenie leśnictwa Budziszewice).

Korytarze ekologiczne związane są z obszarem leśnym położonym w północnej części gminy, poprzez korytarz Sieci Ekologicznej ECONET-PL. (Ecological Network - Poland) łączący Dolinę Bzury i Dolinę Pilicy.

Zgodnie z Czerwoną Księgą Roślin województwa łódzkiego (Wyd. Ogród Botaniczny w Łodzi, UŁ, Łódź 2012) – w gminie Ujazd wskazano jedno siedlisko zagrożonej rośliny naczyniowej oraz jedno

siedlisko zagrożonych zbiorowisk roślinnych. Na terenie województwa łódzkiego odnotowano 20 stanowisk kostrzewy amethystowej, w tym w gminie Ujazd w miejscowości Zaosie. W gminie Ujazd można wyróżnić cenne zbiorowiska łąkowe, podlegające zanikowi tj. ekstensywnie użytkowane łąki świeże.

Ujazd jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują 61,3% powierzchni gminy Ujazd. Zarówno grunty orne, jak i trwałe użytki zielone znajdujące się na terenie gminy w większości zaliczone są do gorszych klas bonitacyjnych. Użytki rolne należące do III klasy zlokalizowane są przede wszystkim w okolicach miejscowości Buków, Ciosny, Niewiadów, Przesiadłów, Skrzynki, Ujazd.

Gmina Ujazd leży w całości w dorzeczu środkowej Pilicy, w zlewni jej lewobrzeżnego dopływu - Wolbórki. Jest odwadniana przez Wolbórkę i jej dopływy, które przepływają w granicach gminy: Piasecznica z Czarną (Bielina) oraz mniejsze nienazwane ciek.

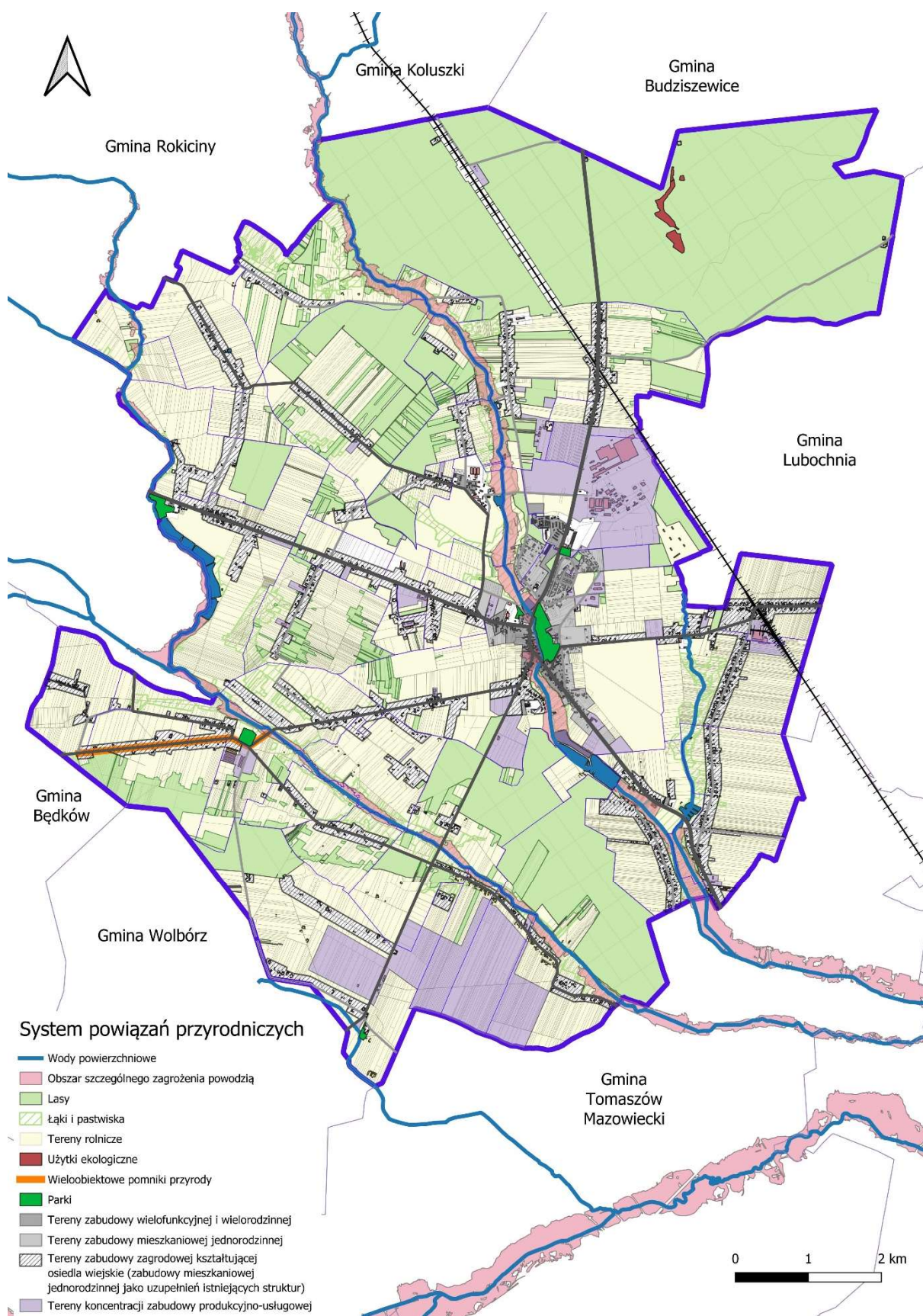
Gmina Ujazd znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód: PLRW200017254689 (Czarna Bielina), PLRW200017254669 (Dopływ ze Świńska), PLRW2000017254729 (Gać, w niewielkim północno-wschodnim fragmencie gminy).

W obrębie gminy Ujazd występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny zagrożone powodzią od rzeki Piasecznica i Czarna Bielina występują na terenie obrębów geodezyjnych: Ciosny i Józefów, Buków, Stasiolas, Maksymów, Olszowa, Bielina, Tobiasze Ojrzanów, Sangrozd, Ujazd, PGR Niewiadów – Mącznik, Niewiadów – Szymanów, Młynek – Władysławów, Lipianki, Wykno, Łączkowice.

Gmina Ujazd położona jest w zasięgu następujących jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): PLGW200084, PLGW200073.

Obszar gminy Ujazd należy zaliczyć do częściowo ekstremalnie zagrożonego suszą na terenach rolnych i leśnych, umiarkowanie i częściowo silnie zagrożoną suszą hydrologiczną oraz umiarkowanie zagrożoną suszą hydrologiczną w odniesieniu do wód podziemnych. Łącznie obszar gminy Ujazd należy zaliczyć do silnie zagrożonego suszą.

Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Ujazd

Źródło: opracowanie własne

6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

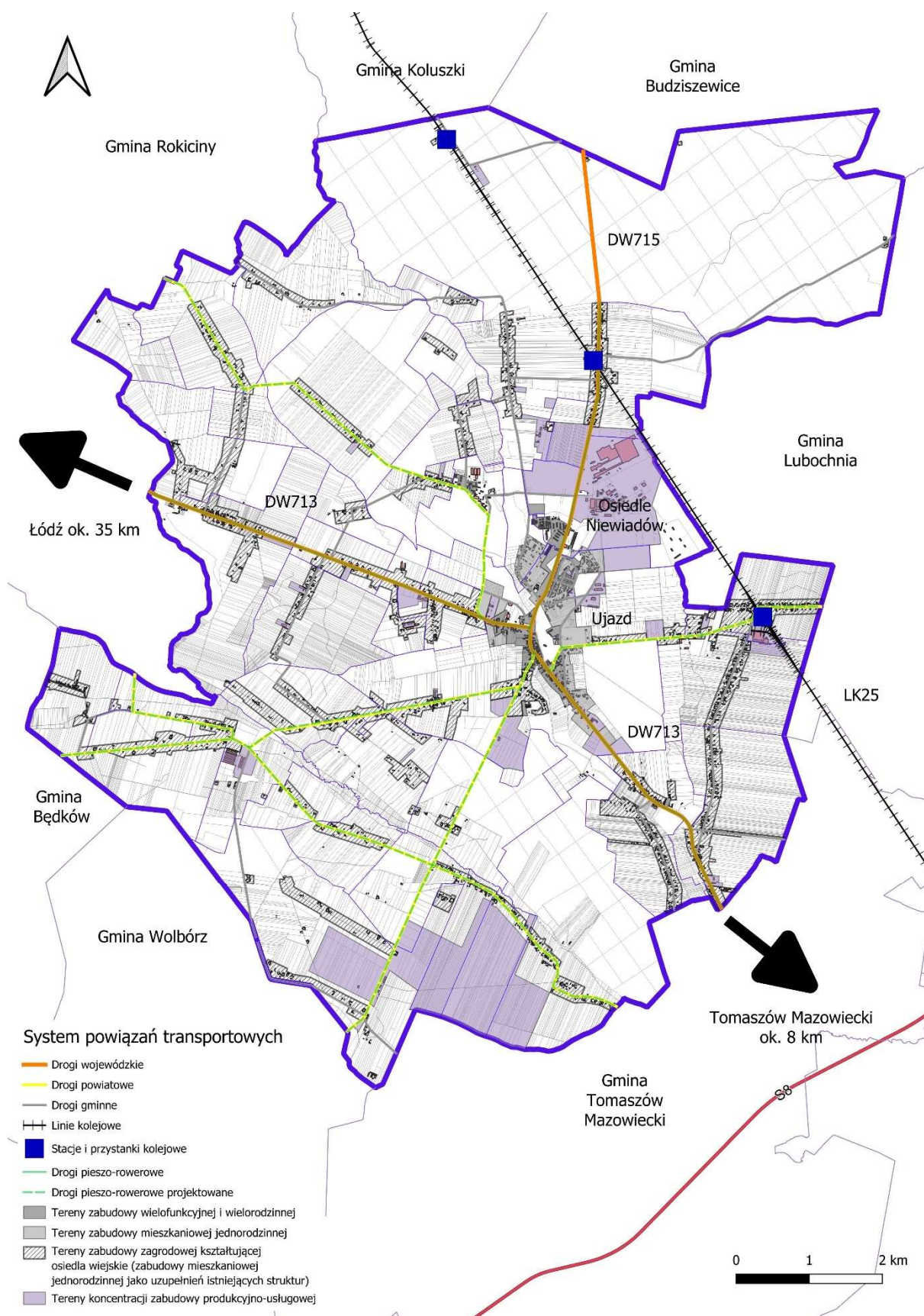
Gmina Ujazd charakteryzuje się korzystnym układem powiązań zewnętrznych. Przez jej teren przebiegają dwie drogi wojewódzkie oraz pięć dróg powiatowych. Strategiczną rolę w powiązaniach dalekosiężnych odgrywa droga krajowa nr 8 relacji Warszawa - Piotrków Trybunalski – Wrocław, która łączy się z tutejszym układem poprzez drogę wojewódzką nr 713. Miejscowość gminna oddalona jest od Tomaszowa Mazowieckiego o 12 km, od Piotrkowa Trybunalskiego o 35 km, a od Łodzi o około 40 km. Uzupełnieniem układu komunikacji kołowej jest linia kolejowa relacji Łódź - Koluszki – Tomaszów Mazowiecki – Opoczno – Radom – Lublin, z dwiema stacjami i jednym przystankiem zlokalizowanym na terenie gminy.

Układ dróg publicznych uzupełnia lokalna sieć dróg wewnętrznych (o różnych parametrach) w formie dróg ogólnodostępnych, pełniących funkcje dróg dojazdowych do terenów zabudowanych oraz gruntów rolnych i leśnych.

Na terenie gminy Ujazd znajdują się drogi pieszo-rowerowe. Zlokalizowane są one wzdłuż dróg wojewódzkich biegnących przez teren gminy. Nie stanowią one jeszcze w pełni wykształconej i spójnej sieci a ich rola w transporcie jest niewielka, gdyż obejmują niewielką część zurbanizowanej przestrzeni gminy Ujazd. W planach jest budowa drogi pieszo-rowerowej z miejscowości Ujazd do Skrzynki, jak też w ciągu dróg powiatowych o dużym nasileniu ruchu kołowego. Inwestycje te realizowane będą przy udziale Powiatu Tomaszowskiego.

Docelowy układ transportowy na terenie gminy Ujazd nie podlegać będzie w perspektywie 2030 r. znaczącym zmianom. Nie zmienią się główne elementy sieci transportowej. Przewiduje się rozwój sieci drogowej na obszarach, w których rozwijać się będzie funkcja mieszkaniowa oraz gospodarcza. Dotyczy to m. in. miejscowości Ujazd i Osiedle Niewiadów. Planuje się tu utworzenie nowych osiedli mieszkaniowych oraz terenów przeznaczonych pod aktywność gospodarczą, czemu towarzyszyć będzie rozwój układu drogowego.

Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Ujazd

Źródło: opracowanie własne

6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę odbywa się ze studni głębinowych oraz płytkich studni kopanych. Na terenie gminy znajduje się 6 ujęć zaopatrujących w wodę podmioty produkcyjne i usługowe oraz 3 ujęcia komunalne i jedno komercyjne wykorzystywane dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Ujęcie wody w miejscowości Ujazd obsługuje następujące miejscowości: Ujazd, Stasiolas, Olszowa, Helenów, Józefin, Bronisławów, Mącznik.

Ujęcie wody w miejscowości Tobiasze obsługuje ludność z następujących miejscowości: Tobiasze, Przesiadłów, Ojrzanów, Sangrodz, Dębniak, Bielina, Wólka Krzykowska, Tekłów, Wygoda oraz Skrzynki.

Ujęcie wody w miejscowości Osiedle Niewiadów obsługuje następujące miejscowości: Osiedle Niewiadów, Niewiadów Kolonia, Szymanów, Wykno, Zaosie, Młynek, Konstancin, Buków, Lipianki, Ciosny, Aleksandrów, Łączkowice.

W związku z rozwojem funkcji mieszkaniowej planowana jest budowa nowego ujęcia wody przy ul. Leśnej w Ujeździe, budowa nowej stacji uzdatniania wody w miejscowości Osiedle Niewiadów oraz modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody w Ujeździe i Tobiaszach.

Wokół ujęć komunalnych zlokalizowanych w miejscowościach Ujazd, Tobiasze oraz w Osiedlu Niewiadów została wyznaczona strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych, która swym zasięgiem obejmuje bezpośrednio grunty, na których jest usytuowane ujęcie oraz obiekty budowlane i urządzenia związane bezpośrednio z poborem wody, a także część terenu przylegająca do tych obiektów – 10 m pas gruntu licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody.

Sieć wodociągowa zasilająca obszar gminy jest dobrze rozwinięta i jej długość to około 100,5 km. Obejmuje swoim zasięgiem około 96,5 % budynków. Połączenia pomiędzy wodociągami Ujazd i Tobiasze oraz Osiedle Niewiadów i Ujazd pozwalają na odpowiednie zasilanie miejscowości w zależności od zmiennego sezonowego zapotrzebowania na wodę zapewniające ciągłość dostaw wody.

Na terenie gminy działają dwie oczyszczalnie ścieków.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych w Ujeździe obsługuje mieszkańców miejscowości Ujazd, Osiedle Niewiadów, Niewiadów Kolonia, Mącznik, Józefin, Konstancin.

Oczyszczalnia ścieków zarządzana przez firmę Romer Media obsługującą przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie byłych zakładów ZSP Niewiadów SA oraz osiedle Ujazd Przylesie i firmę Euroglas Polska Sp. z o.o.

Gmina Ujazd ma wyznaczoną aglomerację, określoną uchwałą nr XXXII/257/20 Rady Gminy Ujazd z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Ujazd. Aglomeracja została wyznaczona z oczyszczalnią ścieków w Ujeździe i w Osiedlu Niewiadów i obejmuje następujące miejscowości: Ujazd, Osiedle Niewiadów, Niewiadów-Kolonia, Konstancin, Józefin, Mącznik.

Stopień skanalizowania gminy wynosi około 40 %. Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Bielina, Buków, Dębniak, Maksymów, Łominy, Olszowa, Sangroź, Stasiolas, Wólka Krzykowska, Wygoda, Zaosie oraz w Ujeździe w obrębie ul. Antolin, Brzozowa, Leśna, Przedszkolna, Tomaszowska, Mącznik.

Dla miejscowości wyłączonych z aglomeracji zostanie opracowana alternatywna koncepcja oczyszczania ścieków komunalnych oraz wdrożenie programu budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.

Odpady komunalne są odbierane przez gminę z nieruchomości zamieszkałych przez przedsiębiorstwa posiadające stosowne zezwolenia i które podpisały z gminą stosowne umowy na ww. usługę. Na terenie gminy Ujazd brak jest czynnego składowiska odpadów. W miejscowości Tekłów znajduje się zrekultywowane nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. PSZOK zlokalizowany jest w miejscowości Ujazd przy ul. Antolin 3F.

Na terenie Osiedla Niewiadów jest zlokalizowana kotłownia zasilająca w ciepło i ciepłą wodę użytkową mieszkańców Osiedla Niewiadów. Kotłownia dysponuje dwoma kotłami gazowymi i jednym gazowo olejowym o łącznej mocy 2,96 MW. W 2023 r. kotłownia wyprodukowała 14,5 GJ ciepła. Pozostała część mieszkańców i przedsiębiorstw wykorzystuje lokalne źródła ciepła eksploatowane wyłącznie na własne potrzeby oparte na różnych nośnikach energii (gaz, węgiel i drewno w różnych postaciach). W urzędach, instytucjach i jednostkach użytku publicznego dominującym paliwem jest gaz ziemny a uzupełniającymi pozostałe nośniki energii.

Gmina Ujazd zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia 15 kV, wyprowadzonymi z głównych stacji zasilających 110/15 kV w Tomaszowie

Mazowieckim (GPZ Tomaszów 2, GPZ Roland) oraz w Łaznowskiej Woli (gmina Rokiciny). Linie te są liniami napowietrznymi i doprowadzają energię do stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4 kV w poszczególnych miejscowościach gminy, skąd energia jest dystrybuowana do indywidualnych użytkowników i odbiorców za pomocą lokalnych linii niskiego napięcia 0,4 kV. Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji: „Tomaszów 2 – Niewiadów” oraz „Łaznów – Niewiadów”. Istniejący system zasilania gminy w energię elektryczną zaspokaja zapotrzebowanie odbiorców, a wyposażenie gminy w sieć linii średnich napięć jest wystarczające.

Przez wschodnią część gminy z południa na północ przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia relacji Piotrków Trybunalski- Tomaszów Mazowiecki - Mory oraz Tomaszów Mazowiecki - Koluszki. Z drugiego z nich wyprowadzone są odgałęzienia do stacji redukcyjno-pomiarowych pierwszego i drugiego stopnia, które są usytuowane na Osiedlu Niewiadów oraz w północnej części Ujazdu (po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 715). Obecnie do zgazyfikowanych miejscowości należą: część miasta Ujazd, Osiedle Niewiadów i część wsi Przesiadłów i Tekłów

Infrastruktura społeczna

Obsługę administracyjną gminy zapewnia Urząd Miejski w Ujeździe.

W gminie funkcjonują 2 gminne placówki oświatowe, realizujące zadania w zakresie wychowania i edukacji: 1. Szkoła Podstawowa w Osiedlu Niewiadów im. Polskich Olimpijczyków, 2. Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Ujeździe. W ramach wychowania przedszkolnego w gminie funkcjonują dwa przedszkola. W gminie Ujazd planuje się budowę publicznego żłobka.

W zakresie lokalnych placówek z dziedziny kultury w gminie funkcjonuje Miejskie Centrum Kultury, świetlice wiejskie oraz Miejska Biblioteka Publiczna w miejscowości Ujazd wraz z filiami w miejscowościach: Osiedle Niewiadów, Olszowa i Ciosny.

W zakresie ochrony zdrowia w gminie Ujazd usługi świadczą trzy zakłady opieki zdrowotnej, w tym dwa gminne na terenie Ujazdu i Osiedla Niewiadów oraz jeden niepubliczny zakład opieki zdrowotnej w miejscowości Ujazd.

Opiekę społeczną zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe jako gminna jednostka organizacyjna, utworzona do realizacji zadań własnych gminy i zadań zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej.

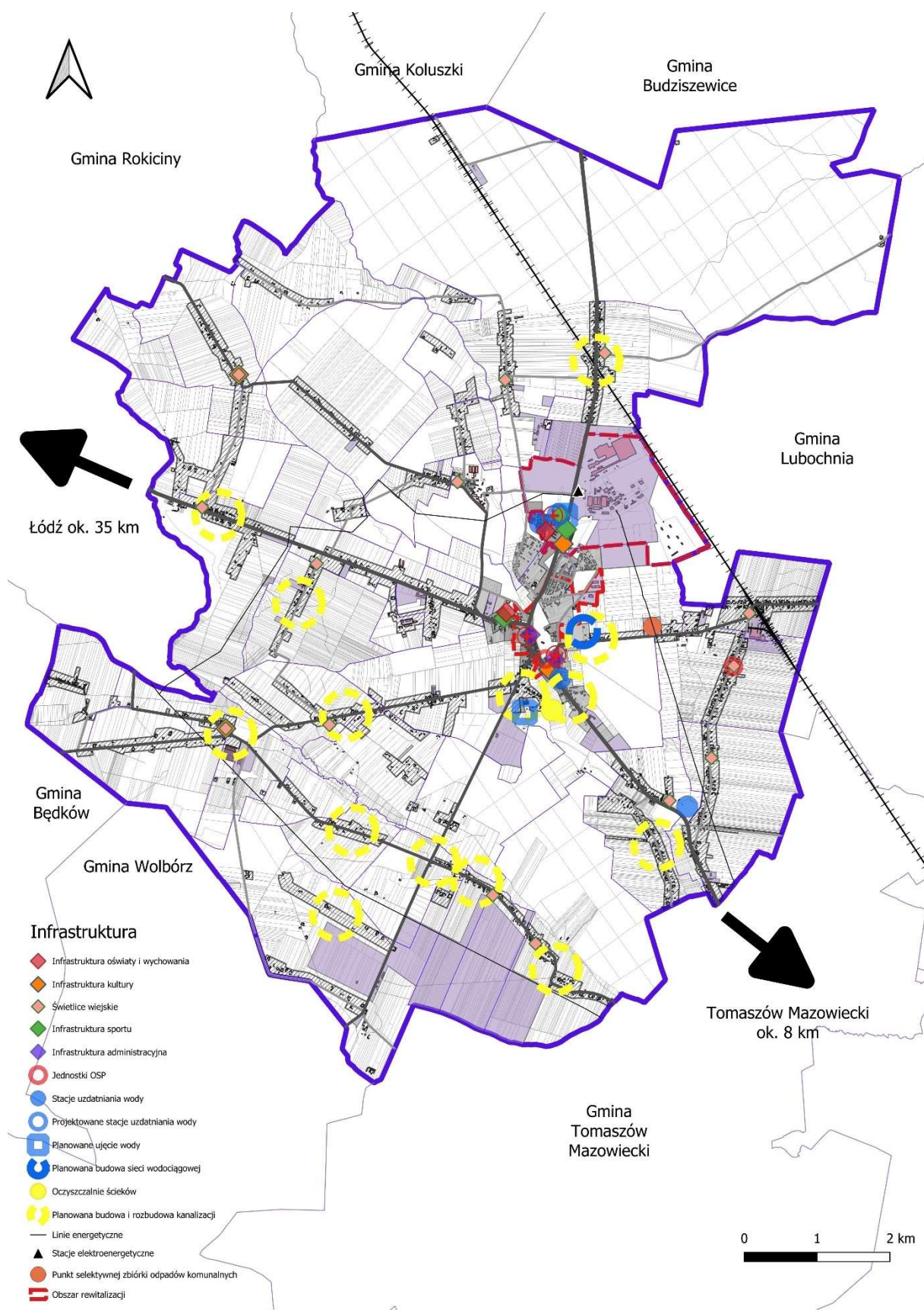
Na terenie gminy funkcjonuje Miejskie Centrum Sportu zlokalizowane przy ul. Rokicińskiej 6 w miejscowości Ujazd oraz Akademia Sportu w Osiedlu Niewiadów wraz z kompleksem

basenowym (basen sportowy i rekreacyjny, brodzik dla dzieci, plaża oraz wodny plac zabaw). Ponadto, na terenie obiektu zlokalizowane jest zewnętrzne boisko do gry w siatkówkę, bule, siłownia oraz korty do sguasha.

W gminie funkcjonują dwie Ochotnicze Straże Pożarne, których remizy zlokalizowane są w Ujeździe i miejscowości Przesiadków. Planowana jest budowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Ujeździe wraz z Zespołem Wyjazdowego Ratownictwa Medycznego przy Tomaszowskim Centrum Zdrowia.

W gminie Ujazd wyznaczono obszar rewitalizacji. Obejmuje on część miejscowości Ujazd (ul. 11 Listopada, Cmentarna, Kościelna, Marii Konopnickiej, Marii Kuncewiczowej, Niewiadowska, Parkowa, Plac Kościuszki, Plac Wolności, Słoneczna, Wodna i Zgodna) oraz miejscowość Osiedle Niewiadów. W Ujeździe planowane są min. działania obejmujące: zagospodarowanie terenu Placu Kościuszki w Ujeździe (w szczególności budowa obiektów małej architektury, budynków usługowo-mieszkalnych oraz urządzenie terenów zielonych, przebudowa terenów utwardzonych, remont nawierzchni drogowych) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, instalacją elektryczną zewnętrzną oświetleniową i instalacją monitoringu. Szczegółowe przedsięwzięcia ujęte zostały w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Ujazd na lata 2024-2030.

Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Ujazd

Źródło: opracowanie własne

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Ujazd

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Zakłada się ochronę i zachowanie zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności oraz zachowanie drożności korytarzy ekologicznych na terenie gminy Ujazd,
- Należy dążyć do rozwoju infrastruktury technicznej i zaopatrzenia coraz większej ilości terenów istniejących i planowanych pod zabudowę w przyjazne dla środowiska źródła ogrzewania,
- W przypadku lokalizacji nowej zabudowy należy dążyć do zapewnienia samowystarczalności energetycznej i realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej,
- Należy dążyć do osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Wisły,
- Tereny znajdujące się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym,
- Na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne, obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy,
- W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m. in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne,
- Obszar gminy Ujazd należy zaliczyć do częściowo ekstremalnie zagrożonego suszą na terenach rolnych i leśnych, umiarkowanie i częściowo silnie zagrożoną suszą hydrologiczną oraz umiarkowanie zagrożoną suszą hydrologiczną w odniesieniu do wód podziemnych. Łącznie obszar gminy Ujazd należy zaliczyć do silnie zagrożonego suszą. Rekomenduje się podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy: podjęcie

działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach zurbanizowanych, poprzez: tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na dziedzictwo kulturowe gminy należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów kulturowych (a szczególnie widokowych), po przeprowadzeniu szczegółowych analiz przestrzennych i na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego,
- Należy unikać powstawania nowych dominant konkurujących do obecnego charakteru przestrzeni gminy o wysokich walorach estetycznych i krajobrazowych,
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych – nie tylko te wpisane do rejestru lub ujęte w ewidencji obiektów zabytkowych.

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Należy dążyć do poprawy standardu obecnie istniejącej zabudowy (szczególnie, że jej rozmieszczenie w gminie jest racjonalne i uporządkowane) oraz roztropnie wyznaczać i realizować nowe tereny mieszkaniowe,
- Rozwój terenów mieszkaniowych nie powinien uszczuplać wartościowych terenów zieleni oraz nie powinien być lokalizowany przy uciążliwych terenach przemysłowych,
- Należy dążyć do kreacji również poza miastem Ujazd, tj. na obszarach wiejskich, przestrzeni publicznych o wyróżniającym się znaczeniu dla społeczności lokalnych. Z przestrzeniami publicznymi powinni się identyfikować mieszkańcy poszczególnych miejscowości, a mieszkańcy powinni mieć udział w ustalaniu kierunków rozwoju.
- Nowe tereny mieszkaniowe należy zaopatrywać w przestrzenie publiczne/ półprywatne, niezbędne usługi i komponowaną zieleni,
- W rozwoju funkcji mieszkaniowej kierować się będzie zasadą rozwoju tzw. stref urbanistycznych, posiadających dobry dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej,
- Główne kierunki rozwoju funkcji mieszkaniowej to:
 - Uzupełnianie istniejącej zabudowy,

- Tworzenie zwartej zabudowy (wypełnianie luk, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg),
- stymulowanie rozwoju funkcji mieszkaniowej poprzez wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych, przewidzianych do objęcia planami miejscowymi.

4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Nie należy pochopnie wyznaczać nowych terenów pod tereny wielkopowierzchniowe, rozważając przy tym poziom nasycenia takimi obiektami,
- Zaleca się rozwój mniejszych obiektów handlowych i usługowych w strefach wielofunkcyjnych, zapewniających mieszkańcom bezpośredni dostęp.

5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Należy modernizować istniejące obiekty kulturalne oraz pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe, zdrowotne,
- Należy rozważyć budowę placówek oświatowych i wychowania w miejscach deficytowych (w szczególności żłobki).

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ograniczania ruchu samochodowego na rzecz zbiorowych środków komunikacji oraz innych ekologicznych środków transportu – np. rowerowych,
- Należy dążyć do rozwoju ruchu pieszego,
- Należy dążyć do realizacji parkingów strategicznych P&R, mając na celu eliminowanie ruchu samochodowego,
- Należy rozwijać infrastrukturę techniczną na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę,
- Należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do potrzeb populacji i uwzględnić starzenie się społeczeństwa,
- Należy dążyć do realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej.

7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach, które nie są uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej i przyrodniczej: szczególnie w terenach produkcji. W miejscach gdzie planuje się lokalizacje urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskości do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej).

8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych, w tym również krajobrazowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Tereny rolne powinny być kształtowane zgodnie z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (IUNG),
- Nie przewiduje się rozwoju nowych terenów rolnych w granicach gminy, a istniejące pozostawia się do utrzymania.

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Nie wskazuje się terenów przewidzianych do rehabilitacji i przekształceń. W razie konieczności ich wyznaczenia w innych dokumentach wskazane jest opracowanie programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach,
- Działania rewitalizacyjne w gminie Ujazd należy prowadzić w oparciu o ustalenia ustawy rewitalizacji, zgodnie z przyjętym i obowiązującym Gminnym Programem Rewitalizacji, przy udziale komitetu rewitalizacji.

8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

Uzupełnieniem spojrzenia na rozwój regionalny województwa łódzkiego, który zdefiniowany został w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, jest tzw. wymiar terytorialny polityki rozwoju.

Celem terytorializacji Strategii jest m.in. ukierunkowanie interwencji na obszary wymagające szczególnego wsparcia i wskazanie dla nich najistotniejszych działań, których podjęcie najmocniej przyczyni się do rozwiązywania problemów oraz aktywowania endogenicznych potencjałów. Jest to działanie racjonalizujące wydatkowanie środków finansowych, kierujące je do miejsc, w których są one najpotrzebniejsze i przyniosą największy pozytywny efekt. W ten sposób terytorializacja zapisów Strategii jest odpowiedzią na dysproporcje rozwojowe i przyczyni się do ich zmniejszenia. Uwzględnia również odmienne potrzeby i funkcje miast oraz obszarów wiejskich. Zaproponowane w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 podejście jest zgodne z nowym modelem rozwoju wskazanym na poziomie krajowym (SOR i KSRR 2030) tj. rozwojem odpowiedzialnym oraz społecznie i terytorialnie zrównoważonym.²

Gmina Ujazd zlokalizowana została w jednym obszarze strategicznej interwencji na terenie województwa łódzkiego:

- **Miejski Obszar Funkcjonalny Tomaszów Mazowiecki – Opoczno.**

Tabela 5. Zakres interwencji dedykowanej obszarom strategicznej interwencji w województwie łódzkim, obejmujący swoim zasięgiem gminę Ujazd

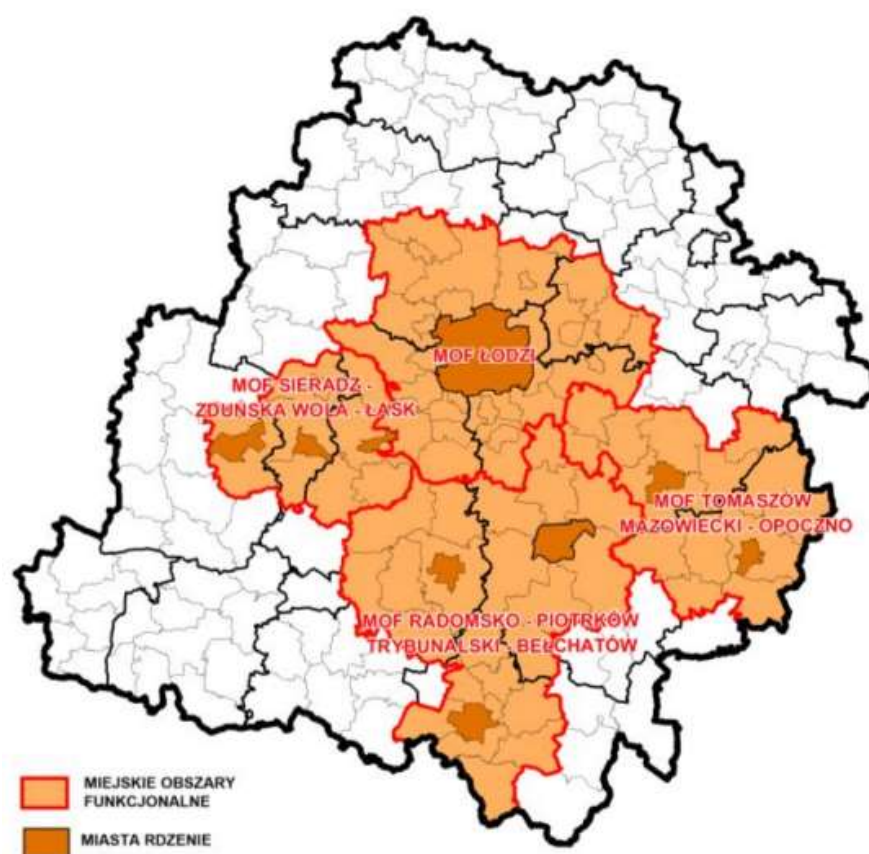
Obszar strategicznej interwencji	Zakres interwencji ujęty w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
Miejski Obszar Funkcjonalny Tomaszów Mazowiecki – Opoczno	• Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególnie istotna będzie realizacja zintegrowanych, kompleksowych projektów dotyczących m.in. rozwoju zrównoważonego transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie jakości powietrza, wzrostu atrakcyjności osadniczej, wsparcia rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju kultury, turystyki i rekreacji. • Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 przewidziano

² Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Obszar strategicznej interwencji	Zakres interwencji ujęty w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
	wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Szczegółowy zakres wsparcia w ramach ZIT zostanie określony zgodnie z Umową Partnerstwa w programie regionalnym. W ramach instrumentu ZIT realizowane będą mogły być projekty o zintegrowanym charakterze pod względem tematycznym lub terytorialnym, koncentrujące się na wyzwaniach rozwojowych, które jednostki samorządu terytorialnego tworzące MOF zdecydują się adresować wspólnie, tak na etapie realizacji projektu jak i późniejszej eksploatacji.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Mapa 5. Wymiar terytorialny realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego w odniesieniu do miejskich obszarów funkcjonalnych

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Nie wskazuje się obszarów strategicznej interwencji na terenie gminy Ujazd. Gmina rozwijać się będzie w sposób zrównoważony przestrzennie w oparciu o istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną, która została już ukształtowana. Gmina dążyć będzie do niwelowania dysproporcji rozwojowych, które wynikają przede wszystkim z rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Problemy środowiskowe w gminie będą rozwiązywane w skali całej jej przestrzeni. Plany wykonawcze oraz inne dokumenty planistyczne mogą wskazać miejsca szczególnej koncentracji działań, np. odnoszące się do rewitalizacji.

10. System zarządzania strategią

10.1. Zasady wdrażania i monitoringu

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w gminie Ujazd.

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocji gminy, rewitalizacji. **Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki.** Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych. Strategia bazuje bowiem na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy. Model rozwoju gminy opiera się na faktach oraz zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców.

Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 jest system wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Gminy oraz na lokalnym partnerstwie.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Miejska Gminy Ujazd** – pełniący bieżący nadzór nad realizacją Strategii, uwzględniająca jej ustalenia przy tworzeniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, uchwalająca zmiany zapisów Strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ujazd,
- **Burmistrz Gminy Ujazd** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,
- **Koordynator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane co dwa lata),

- **Podmioty realizujące poszczególne zadania opisane w Strategii**, wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategii.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupełnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwoju. Monitoring będzie dokonywany co dwa lata: tj. w 2024, 2026, 2028, 2030 roku.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych gminy Ujazd.

10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2021 -2030 będą:

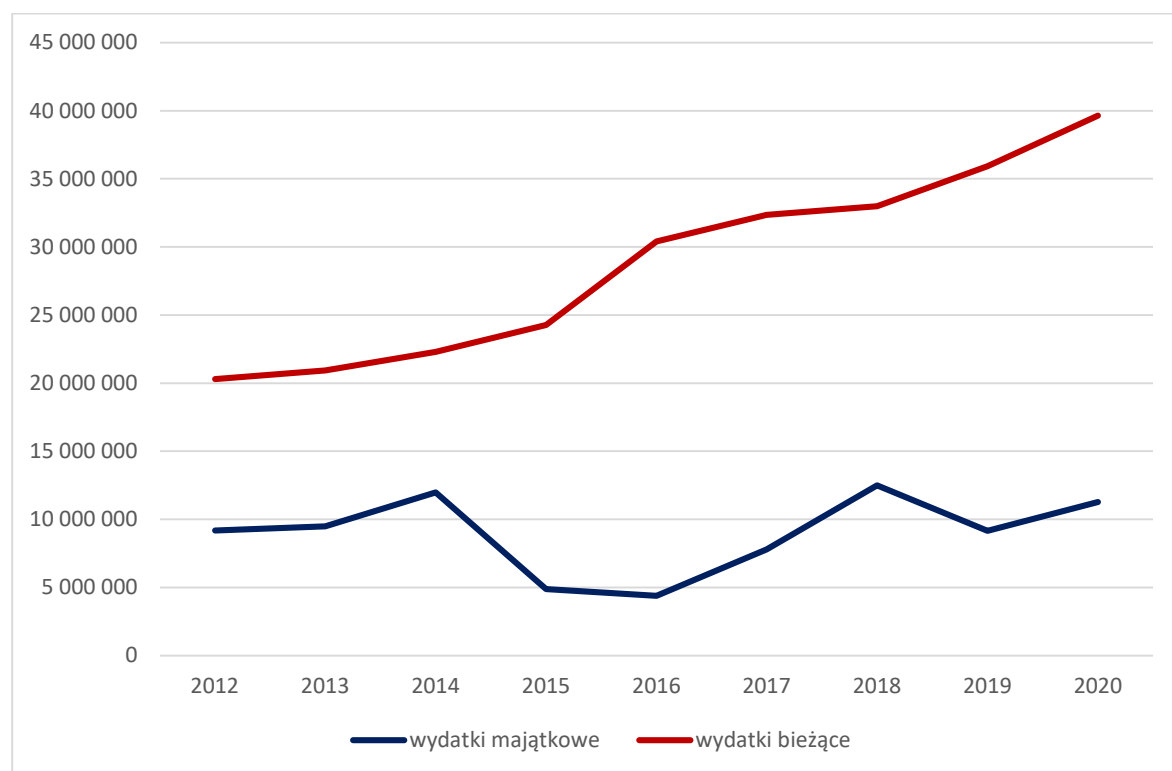
- środki budżetu gminy,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

Danych nt. zdolności finansowania działań rozwojowych przez gminę Ujazd dostarczają informacje nt. wysokości wydatków majątkowych. W okresie od 2012 do 2020 Gmina przeznaczala na wydatki majątkowe kwotę od 4,4 mln zł do 11,5 mln zł. Średniorocznie było to około 9,0 mln zł.

W tym samym okresie odnotowano zdecydowany wzrost wydatków bieżących gminy, tj. z poziomu 22,3 mln zł w 2012 do 39,6 mln zł w 2020 roku. Zakłada się, że w perspektywie 2030 roku rosnać będą dochody własne gminy, co związane będzie z napływem nowych mieszkańców, wzrostem wynagrodzeń, lokalizacją na terenie gminy nowych podmiotów gospodarczych. Przełoży się to na wzrost dochodów z tytułu podatku PIT oraz nieruchomości. Zakłada się, że wzrost dochodów własnych Gminy w perspektywie 2030 roku może wynieść minimum 50% w stosunku do poziomu z roku 2020 roku, jednocześnie jak pokazują dane za okres od 2012 do 2020 roku wzrost wydatków majątkowych będzie niższy oraz wydatków bieżących. W perspektywie 2030 roku realnie wydaje się być osiągnięcie poziomu wydatków majątkowych obserwowanych w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Będą to kwoty rzędu 10-12 mln zł w skali roku.

Przewiduje się, że w perspektywie 2030 roku Gmina Ujazd na działania rozwojowe (wydatki majątkowe) przeznaczy kwotę pomiędzy 100,0 a 120,0 mln zł.

Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Ujazd w okresie od 2012 do 2020 roku (w zł)

Źródło: opracowanie własne podstawie danych GUS

10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, ochroną środowiska.

Poniżej przedstawiono informację nt. aktualności wytycznych z poziomu lokalnego polityk rozwoju.

Tabela 6. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Gminy Ujazd

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uzasadnienie
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ujazd	Aktualny	Uchwała nr LXXIX/601/23 Rady Miejskiej w Ujeździe z dnia 25 października 2023 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ujazd
2.	Gminny Program Opieki nad zabytkami Gminy Ujazd na lata 2023-2027	Aktualny	UCHWAŁA NR LXXIX/597/23 RADY MIEJSKIEJ W UJEŹDZIE z dnia 25 października 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Ujazd na lata 2023-2027
3.	Gminny Program Rewitalizacji na lata 2024 - 2030	Aktualny	Uchwała Nr LXXVIII/593/23 Rady Miejskiej w Ujeździe z dnia 12 października 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Ujazd na lata 2024-2030
4.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Ujazd	Aktualny	Uchwałą Rady Gminy Ujazd Nr XIX/165/19 z dnia 27 grudnia 2019 r. została przyjęta aktualna wersja dokumentu z perspektywą obowiązywania do roku 2023.
5.	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ujazd	Aktualny	Przyjęty uchwałą Nr XLIV/297/17 Rady Gminy Ujazd z dnia 27 marca 2017 r.
6.	Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ujazd na lata 2022-2024	Aktualny	Uchwała nr XLVI/353/21 Rady Gminy Ujazd z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ujazd na lata 2022-2024

Źródło: opracowanie własne

10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W tym rozdziale przedstawiono wytyczne odnoszące się do systemu monitoringu. System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni gminy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy Gminy Ujazd, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań Strategii. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2021 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby gminne. Większość wskaźników to faktycznie dane i informacje nt. realizowanych inwestycji i projektów przez Gminę Ujazd lub podmioty publiczne. Dane pochodzić będą z różnych wydziałów i instytucji, dlatego ważne jest zbudowanie wewnętrznego systemu komunikacji.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji polityki rozwoju Gminy Ujazd.

Tabela 7. Wskaźniki rezultatu

Rezultat	Wskaźnik	Źródło	Wartość wyjściowa	Wartość końcowa 2030 r.
Ochrona środowiska	Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	GUS	53,2% (2019 rok)	90%
	Ocena stanu środowiska	GIOS	-	Dobra ocena komponentów ochrony środowiska wg raportów i stanie środowiska w województwie łódzkiego
Rozwój oferty mieszkaniowej gminy	Zasoby mieszkaniowe w gminie	GUS	2862 (2019 rok)	Wartość wyższa o 15% w stosunku do 2019 roku
Napływ nowych mieszkańców	Liczba mieszkańców gminy	UG	7715 (2020 rok)	Wartość wyższa nie niższa niż w 2020 roku
Zwiększenie dochodów budżetowych gminy	Udział w podatku z PIT	GUS	8,2 mln zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 50%
	Dochody własne na 1 mieszkańca	GUS	2911 zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 50%
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej	Podatek od nieruchomości	GUS	9,7 mln zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 50%
Wzrost kapitału społecznego	Liczba organizacji pozarządowych realizująca zadania publiczne	UG	-	Wyższa o 10%
	Środki gminy przeznaczone na współpracę z organizacjami pozarządowymi	UG	-	Wyższa o 50%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Wskaźniki produktu odnoszące się do realizowanych działań

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
1.1.Kulturalny Ujazd	1.1.1. Kształtowanie i rozwój aktywności kulturalnej wśród mieszkańców gminy, w tym seniorów, dzieci i młodzieży, kobiet.	- Liczba imprez kulturalnych, - Liczba uczestników imprez kulturalnych, - Liczba osób korzystająca z oferty GOK.	szt. osoba osoba	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.2. Kształtowanie oferty kulturalnej gminy na bazie współpracy instytucji samorządu lokalnego i kultury oraz mieszkańców i organizacji społecznych.	Liczba podmiotów zaangażowanych w kształtowanie oferty kulturalnej (liczba współpracujących organizacji pozarządowych).	szt.	UM, Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.3. Organizacja imprez i przedsięwzięć z zakresu kultury, wspierających aktywność seniorów, w tym cyklicznych senioraliów.	- Liczba imprez kulturalnych na rzecz seniorów, - Liczba seniorów – uczestników imprez kulturalnych.	szt. osoba	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.4. Zachowanie i eksponowanie dziedzictwa kulturowego oraz tożsamości mieszkańców gminy, w tym utworzenie muzeum historii gminy Ujazd, utworzenie ścieżki rowerowej szlakiem osadnictwa niemieckiego.	- Utworzone muzeum historii gminy Ujazd, - Utworzona ścieżka rowerowa szlakiem osadnictwa niemieckiego, - Liczba wspartych obiektów zabytkowych.	szt. szt. szt.	Miejskie Centrum Kultury w Ujeździe
	1.1.5. Rozwój infrastruktury kultury, w tym budowa obiektu użyteczności publicznej, pełniącego integrującą funkcję dla Biblioteki,	Liczba wspartych obiektów kultury,	szt. szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz świetlicy dla mieszkańców.	Utworzony obiekt użyteczności publicznej z funkcją Biblioteki, GOPS oraz świetlicy.		
1.2. Aktywni mieszkańcy	1.2.1. Rozwój aktywności sportowej mieszkańców, w tym wzbogacenie istniejącej oferty sportu i rekreacji o nowe dyscypliny sportowe.	- Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych, - Liczba sekcji sportowych w gminie.	osoba szt.	Miejskie Centrum Sportu w Ujeździe
	1.2.2. Organizacja aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresach wakacji i przerw w nauce.	Liczba wspartych dzieci i młodzieży w zakresie aktywnego wypoczynku.	osoba	Miejskie Centrum Sportu w Ujeździe
	1.2.3. Rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, w tym budowa sali gimnastycznej przy szkole na Osiedlu Niewiadów, budowa Akademii Sportu na Osiedlu Niewiadów.	- Liczba utworzonych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji, - Utworzony obiekt hali sportowej przy szkole na Os. Niewiadów, - Utworzony obiekt Akademii Sportu na Osiedlu Niewiadów.	szt. szt. szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.2.4. Modernizacja istniejącej infrastruktury oraz obiektów sportowych, w tym na Osiedlu Niewiadów, w Wyknie.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.2.5. Rozwój infrastruktury wypoczynku i rekreacji na bazie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, w tym zagospodarowanie terenów przy planowanym zbiorniku retencyjnym.	Liczba wspartych przestrzeni w zakresie infrastruktury wypoczynku i rekreacji.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.3. Silny kapitał społeczny	1.3.1. Wsparcie aktywności społecznej realizowanej przez organizacje i zrzeszenia społeczne, w tym działalność kół gospodyń wiejskich, organizacji pozarządowych.	Liczba wspartych organizacji społecznych.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	1.3.2. Organizacja imprez integrujących społeczność lokalnej, w tym dni sołectkich.	Liczba zorganizowanych imprez.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.3. Kształtowanie, wzmocnienie i nadanie nowych funkcji, w tym społecznych oraz reprezentacyjnych, istniejącym na terenie gminy zdegradowanym lub niefunkcjonalnym przestrzeniom publicznym, w tym Placom Kościuszki, przy kościele w Ujeździe oraz przestrzeni na terenie Osiedla Niewiadów.	Liczba wspartych przestrzeni publicznych.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.4. Rozwój przestrzeni i terenów zielonych, pełniących funkcje społeczne i ekologiczne na terenie gminy, w tym modernizacja Parku Osiedlowego.	Liczba wspartych terenów zielonych.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.3.5. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej, służącej do aktywności i integracji społecznej, w tym świetlic wiejskich oraz terenów rekreacyjno-sportowych.	Liczba wspartych/ utworzonych obiektów infrastruktury społecznej, służących aktywności społecznej, w tym świetlic wiejskich.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.4. Solidarny Ujazd	1.4.1. Zwiększenie dostępu do mieszkaniowego zasobu komunalnego na obszarze gminy, w tym budowa nowych mieszkań komunalnych oraz socjalnych.	- Liczba nowoutworzonych mieszkań komunalnych w gminie, - Liczba nowoutworzonych mieszkań socjalnych w gminie.	szt. szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.4.2. Poprawa dostępności obiektów gminnych dla osób defaworyzowanych.	Liczba wspartych obiektów użyteczności publicznej w zakresie dostępności.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.4.3. Poprawa jakości usług świadczonych z zakresu pomocy społecznej poprzez budowę obiektu GOPS.	Utworzony nowy obiekt GOPS.	szt.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	1.4.4. Rozwój usług pomocy społecznej na rzecz seniorów, w tym utworzenie dziennego domu pobytu oraz rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych.	- Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, - Liczba utworzonych obiektów wsparcia seniorów.	osoba szt.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe
	1.4.5. Wsparcie i integracja społeczna migrantów, w tym obywateli państw trzecich, przybywających na teren gminy Ujazd.	Liczba cudzoziemców, którzy uzyskali wsparcie socjalne przez Gminę Ujazd.	osoba	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe
1.5. Bezpieczna gmina	1.5.1. Rozwój infrastruktury na rzecz instytucji bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa budynku użyteczności publicznej integrującej funkcje Ochotniczej Straży Pożarnej oraz ratownictwo medyczne.	Utworzony obiekt integrujący działalność OSP i ratownictwa medycznego.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.5.2. Systematyczna rozbudowa linii oświetlenia ulicznego.	Długość rozwiniętych linii oświetlenia ulicznego.	m	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.5.3. Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie gminy.	Powierzchnia objęta monitoringiem wizyjnym.	ha	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.5.4. Wspieranie działalności i funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych.	Liczba wspartych OSP.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
1.6. Edukacja przyszłości	1.6.1. Rozwój usług opieki nad dziećmi, w tym budowa żłobka.	Liczba utworzonych obiektów na rzecz opieki nad dziećmi.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.6.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej i przyszkolnej, np. poprzez tworzenie placów zabaw, przestrzeni wspólnych, doposażanie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne.	Liczba wspartych obiektów oświatowych.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	1.6.3. Kształtowanie współpracy na poziomie gminnym oraz ponadlokalnym placówek oświatowych, ukierunkowanej na podnoszenie kompetencji i zdobywanie nowych doświadczeń w zakresie działalności oświatowej.	Liczba projektów współpracy ponadlokalnej związanych z wymiarem edukacji i oświaty.	szt.	Szkoły, Urząd Miejski w Ujeździe
	1.6.4. Wspieranie kadr oświatowych, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczania.	Liczba wspartych kadr oświaty i wychowania w zakresie wiedzy i kompetencji.	Osoba	Szkoły, Urząd Miejski w Ujeździe
1.7. Gmina ekologiczna i zielona	1.7.1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy, w tym budowa oczyszczalni ścieków w Ujeździe, rozbudowa kanalizacji zgodnie z ekonomicznym uzasadnieniem, wspierana przez rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków.	- Długość utworzonej sieci kanalizacyjnej, - Liczba utworzonych przydomowych oczyszczalni ścieków.	m m	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.2. Poprawa dostępności do zasobów wodnych na terenie gminy, w tym budowa ujęcia wody na Osiedlu Niewiadów oraz w Ujeździe.	Utworzone ujęcia wody.	szt.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.3. Wspieranie rozwoju sieci gazowej na terenie gminy.	Długość rozwiniętej sieci gazowej.	m	Urząd Miejski w Ujeździe przy współpracy z Polską Spółką Gazownictwa
	1.7.4. Zwiększenie potencjału retencyjnego przestrzeni gminy, w tym poprzez rozwój małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury oraz tworzenie zbiorników retencyjnych.	Liczba utworzonych zbiorników retencyjnych.	szt.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niewiadowie
	1.7.5. Realizacja działań w sferze publicznej i wspieranie mieszkańców w zakresie	Liczba wspartych obiektów publicznych w zakresie modernizacji systemów	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	modernizacji systemów grzewczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.	grzewczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii, Liczba wspartych obiektów prywatnych w zakresie modernizacji systemów grzewczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.	szt.	
1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd	1.8.1. Poprawa efektywności zarządzania instytucjonalnego na poziomie gminy, w tym powołanie spółki Gminne Inwestycje, która zarządzać będzie istniejącą infrastrukturą oraz inwestycjami publicznymi.	Utworzona spółka Gminne Inwestycje.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.8.2. Rozwój rozwiązań z zakresu cyfryzacji usług i sposobu zarządzania samorządem lokalnym, ukierunkowany na rozwiązania inteligentne.	Liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie cyfryzacji w usługach publicznych.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	1.8.3. Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich samorządu lokalnego, ukierunkowane na sprawne zarządzanie gminą.	Liczba wspartych kadr samorządu lokalnego w zakresie wiedzy i umiejętności.	osoba	Urząd Miejski w Ujeździe
2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców	2.1.1. Wyznaczenie w dokumentach planistycznych nowych terenów inwestycyjnych.	Powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych.	ha	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.2. Rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych.	- Długość utworzonej sieci kanalizacyjnej, - Długość utworzonej infrastruktury drogowej.	km km	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.3. Aktywna promocja gospodarcza gminy, w tym nowych terenów inwestycyjnych.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, na których ulokowały się nowe inwestycje.	ha	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	2.1.4. Poprawa funkcjonalności istniejących na terenie gminy przestrzeni handlowych, w tym remont targowiska gminnego.	Liczba poprawionych przestrzeni pod względem rozwoju handlu i usług.	ha	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.1.5. Bieżąca i stała współpraca gminy z przedsiębiorcami, ukierunkowana na wspólne cele rozwoju.	Liczba spotkań z przedsiębiorcami.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
2.2. Gmina przyjazna dla inwestycji mieszkaniowych	2.2.1. Wyznaczenie w dokumentach planistycznych nowych terenów inwestycji mieszkaniowych.	Liczba wydanych pozwoleń na budowę.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.2.2. Rozwój infrastruktury sieciowej na rzecz nowych terenów mieszkaniowych.	- Długość utworzonej sieci kanalizacyjnej na terenach mieszkaniowych, - Długość utworzonej infrastruktury drogowej na terenach mieszkaniowych.	m m	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.2.3. Wspieranie rozwoju dostępu do szeroko pasmowego internetu.	Odsetek punktów adresowych z dostępem do prędkości Internetu pow. 100 Mb/s.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe na podstawie danych OKE
2.3. Gmina zintegrowana i dobrze skomunikowana	2.3.1. Realizacja inwestycji w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy dróg gminnych.	Długość zrealizowanych inwestycji w zakresie dróg gminnych.	Km	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.2. Wsparcie inwestycji drogowych realizowanych z poziomu Powiatu Tomaszowskiego.	Długość zrealizowanych inwestycji w zakresie dróg powiatowych.	Km	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.3. Wsparcie działań realizowanych przez instytucje publiczne w zakresie rozbudowy drogi S8, w tym utworzenia węzła tej drogi (gm.	Utworzony węzeł drogi S8 łączący się z układem dróg na terenie gminy Ujazd.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	Tomaszów Mazowiecki), łączącego układ funkcjonalny gminy Ujazd.			
	2.3.4. Rozwój systemu sieci ścieżek i dróg rowerowych w układzie ponadlokalnym.	Długość zrealizowanych inwestycji w zakresie ścieżek i dróg rowerowych.	km	Urząd Miejski w Ujeździe
	2.3.5. Wspieranie rozwoju i funkcjonowania gminnego i ponadlokalnego transportu publicznego.	Liczba dziennych połączeń gminy Ujazd z Tomaszowem Mazowieckim.	szt.	Urząd Miejski w Ujeździe

Źródło: opracowanie własne

11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022 -2030 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Tabela 9. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 na poziomie priorytetów
1. SFERA GOSPODARCZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP Cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności	1.6. Edukacja przyszłości 1.7. Gmina ekologiczna i zielona 2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców
2. SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego	1.1. Kulturalny Ujazd 1.2. Aktywni mieszkańcy 1.3. Silny kapitał społeczny 1.4. Solidarny Ujazd 1.5. Bezpieczna gmina 1.6. Edukacja przyszłości 1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd
3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie	1.7. Gmina ekologiczna i zielona 1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd 2.1. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców 2.2. Gmina przyjazna dla inwestycji mieszkaniowych 2.3. Gmina zintegrowana i dobrze skomunikowana

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 na poziomie priorytetów
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych	
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNIE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO	1.8. Profesjonalny i dostępny samorząd

Źródło: opracowanie własne

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373), zwanej dalej OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem prognozy było ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Dokument Strategii nawiązuje do celów zrównoważonego rozwoju. W wizji wskazano, że Gmina Ujazd inwestuje w rozwiązania na rzecz środowiska, traktując je jako kluczowe dla przyszłego zrównoważonego rozwoju.

Za najważniejsze wyzwania związane z ochroną środowiska na obszarze gminy Ujazd należy uznać kwestie ochrony wód powierzchniowych, powietrza, kształtowania klimatu akustycznego oraz ochrony powierzchni ziemi. Dane GDOŚ pokazują, że wody powierzchniowe charakteryzują się złym stanem. Negatywna presja na środowisko wodne związana jest z rolnictwem oraz brakiem odpowiednio rozwiniętej infrastruktury kanalizacyjnej. Ponadto teren gminy narażony jest na zanieczyszczenie powietrza, głównie przez niską emisję. Przebieg szlaków komunikacyjnych oraz zakłady przemysłowe są źródłem hałasu. Prognozowany, dynamiczny rozwój aktywności gospodarczej i inwestycyjnej na terenie gminy może wpływać na zachowanie zasobów glebowych.

Istotne kwestie środowiskowe dotyczyć będą globalnych wyzwań środowiskowych, przede wszystkim związanych ze zmianami klimatu oraz zwiększającą się presją na środowisko. Kluczowe więc będzie wdrażanie i szukanie rozwiązań mających na celu zmniejszanie emisji CO₂ oraz rozwiązań efektywniejszego użytkowania zasobów środowiska.

Na obszarze gminy Ujazd nie występują wielkoobszarowe formy ochrony przyrody tj.: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu. Do indywidualnych form ochrony zlokalizowanych na przedmiotowym terenie zaliczyć należy: pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne (na terenie leśnictwa Budziszewice).

Gmina posiada dobrze rozwinięte systemy komunalne związane z ochroną środowiska, zarówno system gospodarki odpadami, jak też rozwijającą się sieć wodno-kanalizacyjną. Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę odbywa się ze studni głębinowych oraz płytkich studni kopanych. Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Bielina, Buków, Dębniak, Maksymów, Łominy, Olszowa, Sangroź, Stasiolas, Wólka Krzykowska, Wygoda, Zaosie oraz w Ujeździe w obrębie ul. Antolin, Brzozowa, Leśna, Przedszkolna, Tomaszowska, Mącznik oraz unowocześnienie oczyszczalni ścieków dla spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej w zakresie usuwania ze ścieków czynników biogenych (azot i fosfor).Gminę charakteryzuje dobra dostępność do sieci gazowej.

W wymiarze strategicznych wyzwań związanych z środowiskiem gminę Ujazd czeka realizacja działań zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w pespektywie do roku 2050, co związane jest ze zobowiązaniami globalnymi i europejskimi. Szans na realizację pakietów działań klimatycznych w ujęciu lokalnym należy postrzegać m. in. Europejskim Zielonym Ładzie.

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030 zwraca uwagę na zagadnienia problemowe związane z środowiskiem, w szczególności na zmiany klimatyczne. Zmiany klimatu w Polsce objawiają się m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawałnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych. Będą one kształtować sposób gospodarowania na terenie gminy.

Warto również zauważyć, iż problemy środowiskowe Gminy Ujazd są stopniowo rozwiązywane przez działania z zakresu rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej oraz poprawy jakości powietrza (m. in. wymiana pieców).

Zagrożeń dla przyszłego stanu środowiska należy upatrywać także w zjawiskach urbanizacyjnych oraz związanych z rozwojem gospodarczym. Gmina Ujazd posiada atuty do przyciągania nowych mieszkańców i jednocześnie atuty, które kształtują atrakcyjność inwestycyjną dla działalności gospodarczych. Wpływać to może na przyszły stan zagospodarowania i funkcjonowania przestrzeni gminy Ujazd.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury technicznej, jak też późniejsze funkcjonowanie powstałej infrastruktury, głównie przemysłowej, należy przewidzieć wdrażanie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań.

Propozycje działań ujęte w dokumencie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami. Rozwiązania alternatywne można rozważyć w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii.

W przypadku braku realizacji Strategii nie dojdzie zasadniczo do większych zmian w wymiarze środowiskowym w porównaniu do sytuacji, gdy Strategia będzie wdrażana. Brak realizacji Strategii nie oznacza, że nie zaniechane zostaną realizowane inwestycje, które mogą wpływać na środowisko. Będą one realizowane, choć zapewne w mniejszej skali, co być może w pewnym stopniu ograniczy negatywny, bezpośredni wpływ na środowisko.

Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska oraz w przypadku zadań, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko w ramach indywidualnych zamówień. Wyniki pomiarów muszą odnosić się do obszaru objętego Strategią. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko prowadzony był w cyklu rocznym i dotyczył w szczególności następujących kwestii: stan wód powierzchniowych, podziemnych, stan powietrza.

13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Ujazd	37
Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Ujazd	40
Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Ujazd	42
Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Ujazd	47
Mapa 5. Wymiar terytorialny realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego w odniesieniu do miejskich obszarów funkcjonalnych	53
Rysunek 1. Wyzwania rozwojowe Gminy Ujazd	17
Rysunek 2. Wizja, misja, cele, priorytety	22
Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Ujazd	12
Tabela 2. Powiązania celów rozwoju i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi	21
Tabela 3. Priorytety i działania ujęte w celu 1. Gmina przyjazna mieszkańcom	27
Tabela 4. Priorytety i działania ujęte w celu 2. Gmina przyjazna inwestorom	32
Tabela 5. Zakres interwencji dedykowanej obszarom strategicznej interwencji w województwie łódzkim, obejmujący swoim zasięgiem gminę Ujazd	52
Tabela 6. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Gminy Ujazd	58
Tabela 7. Wskaźniki rezultatu	60
Tabela 8. Wskaźniki produktu odnoszące się do realizowanych działań	61
Tabela 9. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2022-2030	69
Wykres 1. Prognoza zmian liczby ludności oraz struktury wiekowej gminy Ujazd w perspektywie 2050 roku	4
Wykres 2. Działania, które przede wszystkim należy podjąć w perspektywie 10 lat	18
Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Ujazd w okresie od 2012 do 2020 roku (w zł)	57